

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 158.
Póstatakarék csekszám 40181.

Itt az alkalom.

Írta: gr. TELEKI BÉLA az E. G. E. alelnöke.

Kisebbségi életünkben szomorúan tapasztalható, hogy legtöbb ember állandóan bírálja a közügyeket, kisebbségi intézményeinket és azok életmegnyilatkozásait. Amikor pedig megkérdi az ember, hogy a bíráló miért nem áll oda, miért nem vállalja a munkát és miért nem csinálja jobban? — rendszeren az a válasz, hogy anyagi körülményei nem engedig meg, saját dolgai, a megélhetés gondjai úgy lekötik, hogy nem szentelheti egyébnek idejét.

Valóban nehéz időket élünk, súlyos gond a megélhetés, a mindennapi szükséglet előteremtése, a meglévő földünk, vagyonunk megőrzése, biztosítása, igénybe veszi az ember munkacerejét, teljes idejét. De munka közben sem felejtkezhetünk meg arról, hogy az összetartásban van az erő, vállalva egymást segítve könnyebben végezzük el saját munkánkat is. Ez indította már annak idején elődeinket az E. G. E. alapítására és ez tette szükségessé most az átszervezését, a legszélesebb alapokra fektetését, az új fokozott közös munka megindítását. Az imperium-változás és agrárreform után, nehéz közgazdasági viszonyok közepette tanácstalanul, szervezetenül álltunk, népünk gazdasági tudása nem haladt a kor követelményeinek megfelelően és nem volt kiépítve gazdasági szervezetünk, mely érdekeinket képviselje. Ez a mulasztás pótlásra szorul, nagy feladat vár ránk, földművelő népünknek, gazdatestvéreinknek megélhetést kell biztosítanunk, gyarapodást és fejlődést, amihez szorgalma, verejtékes munkája után joga van és el kell foglalnunk országunk gazdasági életében a minket megillető helyet.

Ha tervszerűen osztjuk fel a teendőket, oly

kevés jut egyre, hogy azt minden lelkiismeretes ember, — ha még annyira is le van kötve hivatása, vagy saját dolgai által, — könnyen elvégezheti. Lapunk előző számaiban gazdatársadalmunk nevében Biró Péter és Máriaffi Lajos lelkes hangon válaszoltak elnökünk munkára való felhívására. Most arra szeretnék röviden reámutatni, hogy hol, miben kérjük és várjuk elsősorban gazdatársaink támogatását. Elnökünk kifejtette, hogy a szervező munkának alulról, kisgazdatestvéreink köréből, a gazdakörökön át kell megindulnia. De hiába szervezünk gazdakört, ha annak nincsenk lelkes tagjai, akik azt étellel töltik meg. Ha ellankad az érdeklődés, nemtörődomség mellett elhal a gazdakör és azután legfeljebb papiron van meg. Haladni vágyó kisgazdatestvéreinket tehát arra kérjük, hogy ha belátták a gazdaköri szervezethez levő erőt, az azon keresztül megszerezhető előnyöket, úgy világosítsák fel társaikat, terjeszték az eszmét, míg annyira sikerül felkelteni az érdeklődést, hogy a gazdakör megalakítható. Azután pedig vegyenek élénk részt annak életében, vezetésében, további fejlesztésében. Gazdakörökbe szervezve, egyletünkkel állandó összeköttetésben, minden egyes kisgazda országunk szervezett magyar gazdatársadalmának tagja, egyletünkhöz bármikor jogosan fordulhat tanácsért, panasszal vagy kívánsággal, az egylet az ő érdekeit is védi és képviseli. Minden gazdakörben természetesen legalább egy példányban, de a nagyobb taglétszámhoz mérten több példányban is járjon egyletünk folyóirata a „GAZDA”. Ez az, ami az élő összeköttetést elsősorban létesíti, ami minden hónapban tájékoztatja a legeldugottabb távoli kis falú gazdáit

is, egyleti kérdésekről, gazdasági ügyekről, törvényekről, piaci árakról. A gazdakörnek minden falusi gazda, kis- vagy nagybirtokos, az egyholdas épügy, mint az 500 holdas tagja legyen. Sok mindenben támogatják egymást. A nagyobb birtokosok ne feledjék, hogy a nagyobb vagyon, nagyobb kötelezettségekkel is jár. Nekik hivatásuk elsősorban a gazdasági tudást, a szervezkedés eszméjét falvaikban, gazdakörükben terjeszteni, a gazdakör és egyletünk közt az állandó élénk összeköttetést fenntartani. És éppen ez az, amit tőlük várunk, amire a birtokosokat, a képzett gazdákat kérni akarjuk. Elsősorban lépjen be mindenki tagjaink sorába. A 60.— Lei tagdíj még akkor is jelentéktelen összeg volna, ha ingyen, minden ellenszolgáltatás nélkül a magyar gazdatársadalomnak évi adományul adnák. Ellenében azonban szaklapot kapnak és tagjai közgyűlési szavazati joggal, saját érdekképviseletüknek, egyletüknek.

Meg vagyok győződve, hogy a már belépettek után még számtalan kiscgazda fog a gazdakörön kívül egyletünkbe is személy szerint belépni, de nem hiszem, hogy kellő felvilágosítás után egyetlen olyan nagyobb birtokosunk, vagy képzett gazdánk is akadjon, aki e legelemibb köteletségének eleget ne tegyen.

Tagjaink közül, különösen a fiatalabbak,

akik az idők szavát és akik saját jövőjükkel együtt népünk jövőjéért is dolgozni akarnak, legyenek segítségünkre a szervezésben, a szervezetteknek életben tartásában. Mindenki töltsen be a maga helyét, inkább keveset vállaljon, de azt lelkiismeretesen lássa el.

Egyetlen központból nem lehet velemennyi gazdakörünkkel azt az állandó élénk összeköttetést fenntartani, nem lehet kiscgazdatestvéreink továbbképzésére, tanácsal ellátására, támogatására úgy rendelkezésére állni, amint szükséges volna. Ebben van képzett gazdáink hivatása, ezt az állandó összeköttetést létestíteni, vidéki nagyobb központokat kiképezni, tanfolyamok szervezésében segítségünkre lenni, azokon előadási tiszteket vállalni és hangsúlyozom — elsősorban mindég falvaikban a gazdakör alakítását előmozdítani, azt támogatni és vezetni. Akik ebből a munkából részt kérnek, azok forduljanak egyletünkhöz, jelentsék be részvételüket, milyen területen és vidéken kívánnak működni és mennyi időt tudnak és akarnak ügyünknek szentelni. Havi egy napot épügy fel lehet eredményesen használni, mint napi 1—2 órát. Oly szép és nagy a feladat, hogy itt minden lelkes emberre szükség van és ha dolgozni akartok kedves Gazdatársaim, — itt az alkalom!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Máriaffi Lajos. A szeptember hó elején lezajlott rendkívüli közgyűlés egyik kiemelkedő pontja, a megüresedett alelnöki tisztség betöltése volt.

Szász Ferenc, az EGE keretein belül új munkakört választott magának, mely kitűnő lehetőségeket biztosít a széles kiscgazda rétegekkel való érintkezésre és a közvetlen helyszíni munkára. Helyét a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Máriaffi Lajos földbirtokossal töltötte be, aki teljes önzetlenséggel fogja szolgálni a magyar gazdaérdekeket. Az új alelnök 42 éves,

tett. Bécsi egyetemi tanulmányait a világháború szakította félbe. A háború után átvette birtokának vezetését, amelyből valóságos mintagazdaságot csinált. Szűkebb hazájában részt vett az összes gazdasági, kulturális és társadalmi megnyilatkozásokban. A mai nehéz időkben fiatal, munkabíró energiákra van szükség, és Máriaffi Lajos személye kellő garancia arra, hogy az EGE új vezetőségének egyik alap pillére lesz.

A „GAZDA“ zsebnaptára az 1937. évre birtalommal, képekkel gazdagon díszítve fog megjelenni Újévre. A szokásos naptári részeken kívül az állattenyésztés, növénytermelés, gazdasági üzemtan, takarmányozás, méhészet, szőlészet, borászat, stb. terén dióhéjban tartalmazni fogja mindazt, amire egy gazdának egész éven át szüksége van. Ezért a „Gazda“ zsebnaptára nélkülözhetetlen zsebkönyve lesz a gazdáknak és az nem hiányozhatik egy valómire való gazda asztaláról sem. A „Gazda“ zsebnaptára minden kiscgazda számára hozzáférhető lesz, mert az árát oly alacsonyban fogja meg szabni az egyesület, hogy azt, a legszorosabb viszonyok között élő nagycsaládu kiscgazda is megvásárolhatja. Miután a „Gazda“ zsebnaptárát csak korlátolt számban fogja az egyesület kinyomtatni, már most felkérjük az egyesületi és gazdaköri tagtársainkat, hogy naptárra való igényüket bejelenteni sziveskedjenek. A naptár az előfizetők részére 10 lej.

Október.

I. Szántóföldek.

Számos helyen már kizöldült a rozsvetés. Ahol a búzával siettek, már találunk zöld mezőket. A hesseni légy országsszerte rajzott, és a korai vetésre elhelyezett petékből már egyes vidékeken találkozunk álcákkal, amelyek a búza szívleveleit tönkre tették. Ősszel, de főleg tavasszal, gyakran megsárgulnak vetéseink a hesseni légy álcáinak káros hatása következtében. Ilyen vidékeken a búzavetéssel várjunk október 10-ig. Hideg éghajlatú vidékeken azonban nem tanácsos a vetéssel késni, valamint a gyenge talaju helyeken sem.

A vetőmagot kemény üszög ellen csávázzuk Arzopol porpáccal. Ahol a pórüszög is fel szokott lépni (virágzaskor fekete porral telt kaszálókat találunk) meleg vizes pácolással vehetjük elejét a bajnak. A „Gazda” szerkesztősége szívesen nyújt felvilágosítást.

A kukorica szedés után azonnal takarítsuk be a kórét és lehetőleg felszeccskázva döngöljük erjesztő vermekben. A hiányzó nedvességet pótoljuk gyenge 1%-os sóoldattal. 100 klg-ra 20—30 liter oldatot lehet számítani.

Októberben kezdjük meg az őszi mély szántást. Igyekezzünk az összes földjeinket megszántani. A boronálás azonban nem szükséges, mert ezt a munkát elvégzi a fagy hatása.

A répát szedjük ki és helyezzük 1.5—2 m. széles, 1.5—1 m. magas prizmákba. A nagy hidegekig csak 20—25 cm. földréteggel borítsuk az oldalakat. A felső részét pedig nyitva kell hagyni míg a hőmérséklet 7 C-ra száll. Nagyobb hideg esetén borítsuk 50—60 cm-re földréteggel. Szelvényeket nem szabad hagynunk, mert rendszerint megromlik alatta a répa. Szalmaréteget se helyezzünk a répa és föld közé, mert hasonló hatása van.

II. Rét és legelő.

A sarjú begyűjtése után a rétekre kihajtjuk a marhákat. A rét a gazdáknak a mostoha gyermeke, amelyről csak állandóan szállítjuk a föld tápláló anyagát, de annak pótlásáról nem gondoskodunk. Kaszálóinkat azért trágyázzuk meg érett, pórtrágyával, vagy komposztal. A trágyázás hatásának fokozása érdekében, mielőtt kiszórnánk, fogasoljuk meg a gyepes területeket. Jobb eredményt érünk el a réthasogatóval, amit minden egyetemes akére felszerelhetünk.

III. Állattenyésztés.

Ebben a hónapban vegyük figyelembe állataink létszámát és a rendelkezésünkre álló ta-

karmány-mennyiséget. Készítsük el a takarmányozási tervet és azt pontosan tartsuk is be. Inkább adjunk el az állatainkból, mint hogy tavasz felé vásárolt takarmányon tartsuk őket. Csak a forgótökével rendelkező gazdaságainkban tartjuk állatainkat vásárolt takarmányon. Gondoskodjunk a megfelelő abrakról. Árpa vagy kukoricadara, zab- és olajpogácsa egyenlő keveréke minden kilogrammra 3 liter tejföllel etet eredményez. Vezessünk pontos jövedelem-számadást és takarmányozzuk célszerűen tehenünket.

IV. Kertgazdaság.

A gyümölcsösökben elérkezett a Sotor herényóenygyűrű felrakásának ideje. A kis és a nagy araszoló elterjedését gátolhatjuk meg vele. A gyümölcszedést ebben a hónapban fejezzük be. A gyümölcsöt nagyság és épség szerint osztályozzuk. A megfelelő minőséget jól kiszemelt és kénezett helységeken raktározzuk el, mert télen magasabb árat fizetnek érte. Décsén lécszárakban teszik el az almát.

A veteményes kertünkben téli salátát, spenótot, petrezselymet és murkot vethetünk. De ne mulasszuk el a kertünket is ősszel mélyen felásni, vagy ha ekével megfordulhatunk, felszántani.

V. Szőlő, bor.

Október a szüret hónapja. Igyekezzünk a szőlőszedés idejét helyesen megválasztani. Országgrészünk híres a minőség borairól s éppen ezért várjuk meg a teljes beérést. Ahol kár nélkül töpped a szőlő bogyója, kifizetődik az asszú bor készítése, mert feltétlenül jobb árat fizetnek. A szüretnél jegyezzük meg a jöltermő tökéket és a metszésnél tegyük félre a vesszőket oltásra. Ha jöltermő tökékről szaporítunk, sokszor 15—20%-kal emelhetjük termésünket. A hónap vége felé elvégezhetjük az őszi metszést, a karikák ledobását és végül az elfedést. Három évenként ősszel ássuk fel mélyen szőlőtábláinkat, mert fokozzuk a nedvességnek a talajba való jutását, tehát a termést is.

VI. Vadászat.

Októberben tovább vadászhatunk a víziszárnyasokra, vadrucára, mocsári szalonkára, stb. A szarvas, dámbika, zerge és őzbak vadászata minisztériumi engedéllyel tovább tart.

Gabonát csávázatlanul ne vessünk el. Szerkesztőségünk a gabona csávázásról szóló útmutatót minden érdeklődőnek díjtalanul megküldi.

A mésznitrogén helyes alkalmazása.

írta: Dr. Nagy Endre.

Az utóbbi évek egészen kezdik elfeledtetni gazdaközönségünkkel a műtrágyákat. Ezt a sajnálatos eseményt a gabonaárak és műtrágyaárak aránytalan eltolódása okozta, mely tényleg évekre megbénította a műtrágyakereskedelmet. A mai buzaár sem hozta meg teljesen a gazdák számára a kívánt árarányokat, de azért végzetes hiba lenne ezek terméscsökkentő hatásáról lemondanunk. Nincs például olyan alacsony buzaár, mely mellett ki ne fizetné magát a műtrágyák okos használata. Így nitrogénben gazdag talajon, ahol a kalászos növények minden esetben kifizetődik a szuperfoszfát használata, mert nála nélkül 3-4 métermázsa, alkalmazása mellett pedig 8-10 mázsás terméssel fizet ugyanazon talaj és ugyanazon időjárás. Hasonló az eset a szuperfoszfátnál még jobban felfeledésbe ment mésznitrogén műtrágyával. Sovány hegyi tagjaink, melyek éveken keresztül nem látnak semmiféle trágyát s amelyekből az ugartartás felhagyásával mindig több termést akarunk kiszedni, valósággal sóvárogják a nitrogén trágyázást. Megfigyeléseim szerint 10 ezer hektárokra megy azoknak a földeknek területe, amelyeken abbamaradt az ugar, de a trágyázás ugyanaz a silány és rosszminőségű, mint az ugartartás idejében. Bizonyos, hogy a mellett a rendszer mellett talajaink kimerülnek és termésátlagaink csökkenni fognak. Csak két út kínálkozik ennek megakadályozására. Egyik az állatállomány szaporítása, melynek pont az elenkézését észleljük az alacsony tejárak és az állatkivitel folytonos zökkenései mellett, másik, bevezetni a rendszeres és jól átgondolt nitrogén műtrágyázást. Országunkban erre egyetlen belföldi gyártmány áll rendelkezésünkre s ez a Diciosánmártin-ban gyártott mésznitrogén. A mésznitrogénről a legjelesebb szakiróink megállapították, hogy lassan ható nitrogéntrágya, mely éppen lassu oldódásánál fogva nem mosódik ki a talajból, mint a könnyen oldódó salétromsók. Hatása folytonos, tehát a hosszú tenyészidejű növények trágyázására kiválóan alkalmas. Őszi buza alá adva kiterjed hatása az egész tenyészidőre, táplálja a növényt a csirába szökkenéstől egészen a kalászbemenésig, a fejlődés minden szakában. A mésznitrogénnel trágyázott buzáról megállapították a Németországban végzett vizsgálatok, hogy siker tartalma magasabb, sőt a szalma takarmányértéke is nagyobb, mert több fehérje-

félét tartalmaz a mésznitrogénnel trágyázott buzának polyvája, szalmája, mint a trágyázatlané.

Buzavetés idejében számot kell vetnünk ezekkel a tényezőkkel és feljuttatva az 1920-as években szerzett tapasztalatainkat, meg kell állapítanunk először is, hogy milyen éghajlati és talajviszonyok közé való a mésznitrogén buza alá. A mésznitrogén kétségtelenül a kötött talajokra és esőben nem szegény, hűvös éghajlatú vidékekre való a kalászosok alá. Homekon, mivel késlelteti a gabona érését, csak akkor használjuk, ha megfelelő mennyiségű szuperfoszfátot is adunk a gabonafélék alá. Könnyen gyomosodó, iszaptalajokra kár pazarolnunk a mésznitrogént, mert azok ugyanis elengedő mennyiségű nitrogénnel rendelkeznek. Annál hálásabb azonban a vizet jól tartó, kötött, agyagos hegyi talaj. Olyan földeken, ahol a gazda gabonája jól kél, de fejlődése szokottnál lassabb, színe sárga, szalmája vékony és alacsony, feltétlenül vegye igénybe a mésznitrogén terméscsökkentő hatását. Hány esetben megtörténik az, hogy elhanyagolt, kiélt földet vesz át a gazda. Első években képtelen arra, hogy nagy állatállományt állítson be, és ha megtenné is, vállalnia kellene a nagy állatállomány tetemes beszerzési költségeit s a nagy befektetéssel járó még nagyobb kockázatot. Egyetlen kiegészítő eszközünk ilyenkor a talajerő pótlására a mésznitrogén, mely nélkül hiál adnánk még annyi szuperfoszfátot, vagy kálciumot talajunknak, mert a sikeres növénytermesztés alapja, a növényzet szára és lombos részének hiányozna a nagyobb magterméshez, mit csak a nitrogén sók adhatnak meg.

Több gazda arról a tapasztalatáról számol be, hogy a mésznitrogén fokozza a talajéletet is. Ez a tulajdonsága két tényezőre vezethető vissza. Egyik a mész porhanyító hatása, más a talajélőlények nagy nitrogén szükségletének kielégítése. Ezzel a műtrágyával elősegítjük talajbaktériumok szaporodását, tevékenységüket fokozzuk és egyre több tápanyagot termel a talaj azon sói közül, melyek a gyökerek számára különben hozzáférhetetlenek lennének.

A mésznitrogén a talajt porhanyítja, ugyanakkor maró anyagokat is tartalmaz. Ez a maró anyagok bizonyos óvatosságot ajánlunk. Nem szabad vetéskor kiszórni, hanem más műtrágyát, hanem a vetés előtt 8 nap-

Meg kell állapítanunk, hogy amennyi panaszszal veszi ezt tudomásul a gazda, éppen annyira ninesen igaza. A mésznitrogén nemesak a gabona csirájára veszedelmes e 8 napi idő alatt, hanem a földben található összes gyommagvakra is. Ami gyommag csirázásnak indul ez idő alatt, azt mind megöli a mésznitrogén. Kisgazdák, akik nem vetőgéppel dolgoznak, úgy oldhatják meg a 8 nappal előbb való kisórást, hogy elhintik a műtrágyát, beszántják és szántás után, a 8-ik napon vetik be buzával és boronálják el földjüket. Nem okoz semmi nagy gondot ott a mésznitrogén alkalmazása, ahol vetőgép áll rendelkezésre. Ilyen helyen a már felszántott területre szórják ki, azonnal beboronálják és így várják ki a 8 napot.

A holdanként alkalmazandó mennyiség 100—130 kiló között szokott lenni. Tekintve azt, hogy fekete pora nagyon sulyos, kis tömegben elfér ez a mennyiség, megnehezítve ezáltal a trágya egyenletes elosztását, különösen, ha kézzel kell ezt a mennyiséget elszórunk. Ilyenkor keveréshez folyamodik a gazda. Keveréshez legjobb száraz homokot használni. A homokból 12%-os víztartalmat is elbir, de ha már ennél nedvesebb a homok, akkor felmelegszik és kiszórásával várunk kell lehüléséig. Rendszeren ugyanannyi térfogatu homokkal keverjük. Közismert tulajdonsága a mésznitrogénnek, hogy a szemet, száját védeni kell tőle, ezért ne dohányozzék és ne fogyasszon szeszes italt a munkás, míg vele bánik.

Gazdaközönségünk érdekében sürgősen tisztázandónak vélném annak megállapítását, hogy melyik az a mésznitrogén mennyiség, amely rétjeinken kifizetődik és mikor helyesebb alkalmazni viszonyaink között rétekre ős-szel, vagy tavasszal? E kérdés megoldása legelsősorban gazdasági iskoláinkra tartozik, de foglalkozniok kell vele tanult gazdáinknak is. Külön kísérletek állítandók be e tekintetben a hegyi kaszálókon és sik területeken. Magától értetődik, hogy mindenütt a jövedelmezőség is figyelembe jön az elvi kérdés mellett, vagyis

nemesak az a kérdés, hogy mikor terem többet a rét, ha ős-szel, vagy tavasszal mésznitrogénnel zük-e? — hanem az is, hogy mennyit jövedelmez az egyik, mennyit a másik esetben? A mi, nagyon változatos talajaink mellett majdnem minden gazdának magának kell megállapítania, hogy mennyi a jövedelmezően felhasználható mésznitrogén mennyisége? Ez a kísérlet egész kicsinyben egytized holdon is elvégezhető (160 öl²). Az egytized holdat jobb több darabba beosztani, amikor pontosabb eredményt kapunk. Így pld. felosztom a tizedholdat 10 egyenlő parcellára, vagyis egyszázad holdakra. Egy félpárcella nagyságu terület marad szegélynek az egyik és ugyanannyi a másik oldalon. A megmaradt 9 parcella közül az elsőbe 1,2, a másodikba 1 kg. mésznitrogént szórok, míg a harmadik trágyázatlan marad, ugyanezt megismétlem még kétszer, vagyis mindenfajta parcellából végeredményben hárommal rendelkezem. A kísérletek termésének lemérése történik egyszerre, vagyis mind a három 1,2 kilóval és mind a három 1 kilóval trágyázott parcella termését egyben mérem le, ugyszintén a trágyázatlan parcellákat is. Tévedések elkerülése végett legelőszerebb előbb az egyféle, azután a másikféle parcellákat lekaszáltatni. A lekaszált füvet mérjük le kaszálás után azonnal, mert így biztosabb eredményt kapunk, mint a szárítás utáni mérésnél. Szárítás után ismét lemérjük, hogy megállapítsuk szénatermés mennyiségét. — A kísérleteknek egész sorozatára lenne szükségünk annak megállapítására, hogy a mésznitrogén mohairtó hatása mikor érvényesül jobban ős-szel, vagy tavasszal?

Régi kétségtelen igazság az, hogy a jövedelmet csak befektetésekkel tudjuk fokozni. A befektetések egyike a műtrágyázás, melyről világszerte megállapították, hogy jövedelmező. Hiba lenne, ha mi nem kapcsolódnánk be minél többen azok közé a haladó gazdák közé, akik évenként rendszeresen igénybeveszik a műtrágyák nyújtotta jövedelmet.

Őszi mélyszántás.

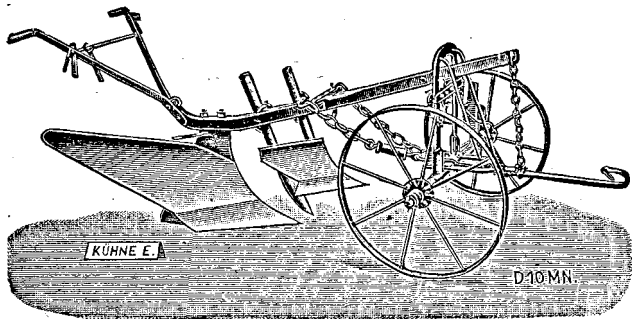
A helyes talajművelésnek sarkalatos munkája az őszi mélyszántás. A jó gazda határában a télire be nem vetett földeknek egyetlen darabja se marad szántatlanul, éppen úgy, mint ahogy kertben sem tűrjük télen a felásatlan földet. A tavasziak alá végzett talajelőkészítésnek az őszi mélyszántás az alapja. Ezek alá a gazda már az őszi mélyszántással, sőt az azt is megelőző talajmunkákkal kezdi meg a talajelőkészítést és a tél fagyja fogja azt a még annyira megfeszített emberi igyekezettel sem utánozható tökéletességgel folytatni. Hogy azonban

kárba ne vesszen a fagy tökéletes munkájának eredménye, a gazdának kell a vetésre kerülő növények számára lelkiismeretesen megtartania.

Az őszi mélyszántáskor az ekét egyetlen más eszköz sem helyettesítheti. Valahányszor szóhoz jutottak az eke ellenségei, törekvésüket elsősorban ezen a ponton érte hajótörés. Ebben a munkában ura igazán az eke a szántóföld egész megművelt rétegének, mert míg keverőszántáskor el-elhagyunk hol egy két ujjnyit, sőt ennél is többen belőle, mélyszántáskor neki-erjesztjük az ekét a földnek, hadd ropogtassa

meg annak minden porcikáját, a mélybe temetvén az elmúlt esztendő hulladékait és az agyontaposott, kihasznált földkérget pihenőre, hogy helyette a megművelt rétegnek pihent alja kerüljön napvilágra. Ezt azután a zord tél fagya megedzi, hogy tavasszal az új élet megszámlálhatatlan csirája egészségesen serkenhessen ki belőle.

Az őszi mélyszántás szerencsére a legkevésbé ényes talajmunka. Nem baj, hogy ha a

Előhántós Sack-ek.

szokottnál nedvesebben hasogatjuk vele a földet, az sem hiba, ha gorombán végezzük, nem árt ha az őszi mélyszántással belekésünk a tél elejébe, csak az a fontos, hogy semmi körülmények között se mulasszuk el. Arra azért vigyázzunk, hogy a magából szárazon, goromba, hatalmas hantokat kivétő agyagon — kivált szikesen —

ne menjen az őszi mélyszántás száraz, nagy durva hantokkal a télbe, hanem — ha ilyen szántás esnek — egy kissé aprózzuk el azokat. Mert míg a jól átázott rögöt a tél fagya játszva szétomlasztja, a szárazon fenthentergő és eléggé átázni nem képes nagy hantok áztatlan tömegének mit sem árt. Tavaszra sem hullanak az ilyenek szét és késleltetik az ilyenkor ezer gondal és munkával küzködő gazdát. Hagyján, ha birna velük. De kifognak rajta és az egyébként csodálatosan porhanyó, hamu módjára omlokó őszi szántás helyett — különösen száraz tél után — nyersen hantos, éretlen, rögös föld eltelenti a határt.

Csak az igen nehéz munkálatu és durva száraz hantos őszi szántás kíván tehát össze további kezelést, egyébként elmunkálatlanul nyersen, barázdásan engedjük azt a télbe. Így járja azt igazán alaposan át a tél fagya, így ivódhatik bele a téli csapadéknak minden cseppje — amelyre száraz éghajlatunk alatt a tenyészidő folyamán végtelenül nagy szükségünk van —, így tárodhatnak fel benne a más- lasztó erőkre felszabaduló növényi tápláló anyagok.

Hogy a könnyen széjjelomló és hamar össze iszapoló, lazább természetű földek is eléggé tarajos lehessen és lehetőleg így maradjon egész télen, azok őszi szántását halasszuk olyan későre, amennyire csak lehet.

Búza-termelési naptár.

Írta: Dr. Konopi Kálmán.

A későn letakarított kapások után szántunk, mihelyt csak lehet. Kövessünk el mindent a jó magház kialakítására. Ha kell, hengerezünk, tárcsázzunk, boronáljunk és ismételjük meg a szántást. Jobb a vetéssel valamit késni, mint a magot rossz földmunkába vetni.

Az idejében megszántott, jól beéredett föld a jó búzatermésnek egyik fontos feltétele.

Az idejében már megszántott és beéredett földnek adjuk meg a vetőszántást.

A vetőmagnak szánt búzát rostálással, szeleléssel, triórral tisztítsuk meg alaposan a gyommagvaktól, könnyű és apró szemektől kőüszkös puffancsoktól és golyóüszkös szemektől.

Ha a száraz porpáccal (Arzopol) csávázzunk a kőüszög ellen, ami a legtöbb esetben a leghelyesebb lesz, azt már most is elvégezhetjük. De ne felejtjük el, hogy a szeleléssel a puffancsoktól meg nem tisztított magot a száraz porzó szerek nem fertőtleníti tökéletesen.

Vetőmagunk csiraképességét a vetés előtt egy hónappal vizsgáljuk meg. Azért ne korábban, mert cséplés után a buza rendszerint rosszabb csiraképességet mutat, mint vetés idején. Azért ne később, hogy rossz csirázás esetén elég időnk legyen más vetőmagot szerezni.

Ahol a mézsnitrogén használata indokolt,

ott szórjuk el a vetőszántás előtt, hogy a vetés előtt 10—14 nappal a földbe kerüljön. A mézsnitrogén használata (kat. holdanként 80—120 kgr.) azokon a táblákon, amelyek régen kaptak istállótrágyát és különben is gyenge erőben vannak, 2—3 mázsa terméstöbbletet szokott eredményezni. Pillangósvirágú elővetemények, lehere, bükköny, borsó után a mézsnitrogén fölösleges, sőt káros lehet. A foszfor- és káli-trágyázás általában kísérletezés kell, hogy megelőzze mert ezek nem minden földben hoznak hasznot. Elszórásuk legcélszerűbben a vetéssel egyidejűleg, sortrágyázó-vetőgéppel történik.

Ha vetőmagunk erősen fertőzve van üszöggel és nem tudjuk magunkat mageserére elszánni, akkor nedvesen kell csávázzunk a Liszhart-féle kosaras módszerrel. A vászonnal bélelt kétfüles kosárba öntött magot a csávázólelimerítjük, jól megkavarjuk, a lé felületére fel szállott üszkös szemeket szitával lemergetjük. A magot vékonyan kiterítjük, sokszor megforgatjuk és vigyázzunk, hogy utófertőzés ne érhessen.

Legjobb nedves csávázószerek: a higanykészítmények (Higosan, Bigriol, Germisan). A tiszta rézgalicoldat a csiraképességet rontja, még pedig egyes években nagy mértékben. Al

olesósága miatt mégis ezt a szert válassza, az próbálja ki vetőmagjának érzékenységet előzetes próbacsávázás után beállított csiráztatással.

A rézgálic csirabánó hatását ellensúlyozhatjuk a rézgálic sulyával egyenlő mennyiségű olthatlan mész hozzákeverésével. Ez a (11.5—2%-os) hordói lé siettetti a csirázást. Ami azonban nem mindig előnyös, mert ha az ilyen mag száraz földbe kerül és ott gyorsan kicsirázik, ha nem kap hamarosan esőt, elpusztulhat és vetésünk ligetes marad.

A vetőmag mennyiségének kiszámításánál vegyük mindig számba, hogy minél később kerül a mag a földbe, minél soványabb a talaj, minél nagyobb szemű és minél gyengébb csiraképességű a mag, minél gyengébben bokrosodó buzafajtát vetünk, annál sűrűbben kell vetni.

A szélső határok a mi viszonyaink között sorvetés esetén kat. holdanként 70—150 kgr. körül vannak. A legtöbb esetben 80—110 kgr. lesz a megfelelő mennyiség.

Ha a vetés novemberre marad, akkor csak a legkorábban érő fajtákat vessük.

Kikelés után, az egész őszi folyamán tartssuk szemmel a táblákat és ha egér-, rovar-, vagy csigakárt veszünk észre, igyekezzünk a bajnak mérgezéssel, a csigafoltoknak égetett mészporral való többszöri beszorásával, a megtámadott foltok kiszántásával és újbóli bevetésével elejét venni.

Ne felejtjük el a táblák gödrös foltjait mély barázdákkal a nedves tél, vagy a hóolvadás alatt meggyülő viz kártétele ellen biztosítani.

A répa kiszedése és eltartása.

A takarmány- és cukorrépát október hónapban szedjük ki. A kiszedési munkálatok időpontjának meghatározása rendkívül nagy fontossággal bír. Igaz, hogy a korai kiszedésnél könnyebb a szép időt eltalálni és a répát tisztán hordhatjuk haza, de ezzel szemben kisebb mennyiséget.

Augusztusban a répalevelet a cercospora nevű betegség pusztítja el. A répafej azonban újból kihajt és az őszi levelekkel veszi fel és hasonlítja át táplálékának azt a részét, mely a sulyt végérvényesen növeli. Szeptemberben a táplálékfelvétel még folytatódik és kedvező időjárás esetén október közepéig is eltart.

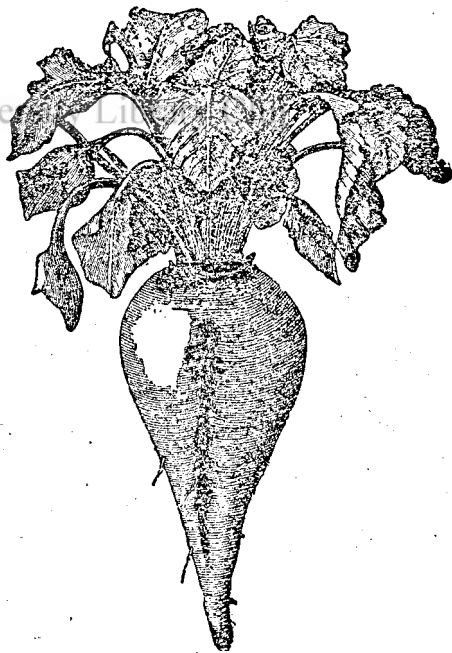
A kiszedésnél osszuk be pontosan a szedőcsoportokat. Csak annyi répát szedjük ki a földből, amennyit azonnal lefejezhetünk, vagy a levelétől megtisztíthatunk.

A répa mélységétől függően minden 2—7 szedőhöz egy-egy répakiszedő-villával rendelkező embert állítunk. A cukorrépánál pedig nagyon vigyázunk arra, hogy a répa gyökere ne szakadjon a földre, mert a suly szempontjából nagy károsodás érhet.

A répafejet vagy levelet külön hordjuk be és kukoricaszár-csutkával vegyesen, vagy csak úgy magára rakjuk erjesztő-verembe vagy kazalba. Ha kukoricaszárral egyenlő arányban keverjük, a hashajtó hatását is csökkenthetjük. Kazalozás esetén 2 m. széles és ugyanolyan magas, tetszésszerűen hosszú rakásokba helyezzük. Rakás közben állandóan tapossuk, hogy kiszorítsuk a levegőt. A tetejére pedig 60—70 cm földréteget rakunk.

A takarmányrépát prizmákban szokás elhelyezni. A régi időben széles és magas prizmákat készítettek, felül pedig kukoricakórénnyaláb szelvéstetőkkel látták el, amelyek alatt azonban kipárolgott a nedvesség és a répa megromlott. Ezért újabban csak 1.5—2 m. széles és ugyanolyan magas, a répamennyiségtől függő, hosszú-

ságu prizmákban rakják el. A prizmák helyét egy esetleg két ásonyom mélyen kiássuk és ezzel a földdel borítjuk be a rakást. A répa és a föld közé ne helyezzünk szalmát, hanem tegyük a borítóföldet egyenesen a répara. Amíg a na-

Jól beérett cukorrépa.

gyobb fagyok be nem állanak csak 20—30 cm-es földdel borítjuk a répát. A felső élét hagyjuk teljesen nyitva, míg a hőmérséklet a rakásban 7 C-ra le nem szállott. Nagy fagyok előtt a földréteget emeljük legalább 60—70 cm-re.

A kiszedésnél a rakás végét ne tartssuk állandóan nyitva, hanem hordjunk be egyszerre 2—3 napi szükségletet.

A prizmás eltevés helyett kétségtelenül jobb az állandó verem vagy pince, de sokkal költségesebb. Az új istállók építésénél azonban vegyük okvetlenül figyelembe.

Vessünk őszi takarmánykeveréket!

Október elején van az őszi keveréktakarmányok vetésének ideje. Ennél korábban vetni nem tanácsos, mivel belőle azok a kártevők (gabonalegyek), amelyek a tiszta gabonavetést is megdézsmálják, kipusztítják a gabonaféléket.

A keveréktakarmányok termesztése rendszeren biztosabb és nagyobb termést ígérő, mint az az egynemű növényállományuké. Ennek oka részben az, hogy a keveréktakarmányok különböző növényegyedekből állva, jobban kihasználják a területet és így ugyanazon területre több is vethető belőlük. Előnye a keveréktakarmányok termesztésének még az is, hogy az idő viszontagságainak is jobban ellen tudnak állni, valamint a keverékben szereplő növények egymást kiegészítve, értékesebb takarmányt nyújtanak.

Az őszi takarmánynövények másik nagy előnye az, hogy azon a földön, ahol természetük, mivel korán, májusban már lekerül még más takarmánynövényt is természetünk. A csalamádé, köles, muhar, tarlórépa általában jól sikerülnek utána, mert a május végi is júniusi esőket kihasználhatják.

Az őszi keveréktakarmányok rendszeren egy pillangós és egy gabonaféléből tevődnek össze. A pillangósvirágu emeli a nem pillangós növény alacsony fehérjetartalmát, viszont a gabonafélé a pillangós virágu növény henyélő szárának támasztékául szolgál.

Legismertebb keveréktakarmányaink a gabonás bükkönyök és borsók. A gabona közül rendszeren a rozs és a buza jön számításba, bükkönyök közül a pannonbükköny, szöszbükköny és az őszi borsó. A keverékben szereplő pillangósviráguak közül legáltalánosabban ismert a szöszbükköny.

A keverékben szereplő gabonák közül jobb

talajokon a buza jön elsősorban is számításba. A rozst homokosabb talajon iktassuk a keveréktakarmányokba.

A keveréktakarmányok vetése gabonaszórávolságra történik. Nagy általánosságban a keveréktakarmányokban 50—50 százalékosan, tehát fele-fele arányban szerepel a gabona- és a bükkönyféle. Hogy melyik a helyes, azt mindig a helyi körülmények, valamint a talaj- és időjárás viszonyok határozzák meg, figyelembe véve azt, hogy a száraz időjárás a gabonafélék, a nedves pedig a pillangósok fejlődésének kedvez. Mindenesetre annyi gabonát vessünk, hogy a pillangósviráguaknak elegendő támasztékuk legyen.

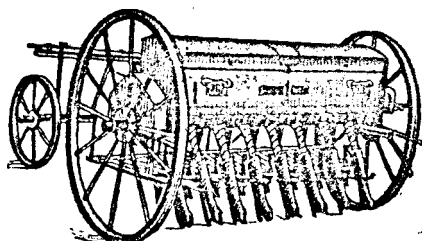
Holdankint 100 kg vetőmagot számítunk. A vetendő gabona hektóliter sulya szerint 60—70 kg őszibükköny-magra 30—40 kg búzát vagy rozst számítunk.

Óva intünk ellenben mindenkit attól, hogy a keveréktakarmányokat úgy vesse, ahogyan az a cséplőgépből kifolyt, mert az igen sokszor helytelen arányú keverékhez vezetne. Ne sajnáljuk a fáradságot, válasszuk a keverékben szereplők magvait egymástól széjjel, vagy pedig állapítsuk meg a százalékos összetételét és a hiányzó mennyiséget pótolva, azt a céljainknak megfelelő, helyes arányban vessük el.

A keveréktakarmányokon kívül kifizetődik az őszi rozs vetése is, mint takarmánynövény. Ősszel kiadós legelőt szolgáltat és tavasszal korán indul szárba, tehát takarmányt is előbb szolgáltat, mind a többi keverék. Az őszi rozs hamar vénül, amikor az állatok nem eszik szívesen. Ezért igyekezzünk idejében használni, esetleg legeltetni. A visszamaradt tarlót szántsuk fel és vessük be valamelyik nyári takarmánynövényvel.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth R.-T.

Budapest

„HSCS“ nyersolajmotorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtokéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

URBACH ADOLF Cluj, Strada Memorandului 4.

Tájékoztató a Gazdakörök számára.

A tejelés ellenőrzési jelentőségéről és lényegéről.

A termelt tej mennyiségétől és minőségétől függ a tehentartás gazdaságossága. Mégis kevés helyen ellenőrzik a gazdák rendszeresen azt, hogy melyik tehén, milyen mennyiségű és minőségű tejet ad egy év, illetve egy tejelési időszak alatt. Nem lehet közömbös egy kisgazdára, hogy tehene 2000, vagy 3000 liter tejet ad egy év alatt, mert ha egy liter tejet 2 lejre értékelünk, akkor egy 2000 liter tejet adó tehén után az összes bevétel 4000 lej, míg a 3000 liter tejet adó tehét után 6000 lej. A tej mennyisége és minősége pedig köztudomásúlag befolyásolható és fokozható a helyes istállózás, használat, gondozás és takarmányozás által. Önmaga ellen vét az a gazdakör, melyik nem vezetí be a semmi költséget nem igénylő tejelés ellenőrzést. Mert nem mindegy az, ha egy tehén a tejelési időszak elején 20 litert ad és 8 hónap múlva hirtelen elapaszt, vagy a tejelés elején csak 12—15 litert ad, de 10—11 hónapig állandóan kitartóan jól tejel. Miután ma Romániában általánosságban nem minő-

nységének megállapítása igen egyszerű. A gazdakör tagjai összeállanak és összeírják az ellenőrzés alá sorozandó tehének számát. Minden tehén részére felfektetik az itt bemutatott próbafejési naplót. A gazdakör érdekelt tagjai kötelezik magukat, hogy azt pontosan vezetik, vagy még helyesebb, ha minden 5—10 tehenre 1—1 ellenőrt vagy csoportvezetőt küldenek ki, aki a fejésnél jelen van. A próbafejés az elléstől az elapasztásig kéthetenként egyszer történik. A próbafejés napján a tehén egész napi tejtermelése fejésenként bevezetendő a próbafejési naplóba, ugyanzintás a takarmányozás rendje is. Ugyanekkor, visszamenőleg 15 napra a fejési eredmény alapján megállapítjuk a félhavi tejhozamot. A tejelés ellenőrzés befejezésekor a félhavi tejelési eredmények számoszlopát összeadjuk, így megkapjuk az évi összes tejhozamot, ha az évi összes tejmennyiséget elosztjuk a tejelőnapok számával, megkapjuk az egynapi fejési átlagot.

Ebből mindjárt látható, érdemes-e a kér-

Próbafejési napló

lakosnak

nevű tehenéről.

A próbafejés ideje			A tehén kora		Borjazásának ideje		Takar- mányozási és istállórend		
év	hó	nap	Szoptatott	-tól	-ig	Szárason állott		-tól	-ig
			T e j e l é s :						
			l i t e r			f é l h a v o n k é n t			
			Reggel	Délben	Este	Összesen	Zsír %	Liter tej	Kg. zsír

ség, hanem mennyiség szerint fizetik a tejet, egyelőre elég volna kezdetnek csak a fejt tej mennyiség ellenőrzését bevezetni. Azokban a körzetekben pedig, amelyekben tejszövetkezetek vannak és ezek vajjat vagy tejszint állítanak elő, nélkülözhetetlen a tej minőségi ellenőrzése és vizsgálata is. Itt, hasonlóképpen, mint a mennyiség megállapításánál nem közömbös a tejszövetkezetek szempontjából az, hogy a tejelési idő kezdetén és végén mekkora a tej zsír-tartalma? Ma pedig csak úgy haladtunk előre, ha tudatosan, számítások alapján gazdálkodunk. Ennek elérésében igyekszik a Gazdasági Bizottság és a „Gazda” a gazdaközönség segítségére lenni.

A tejelés ellenőrzés kapcsán a tej meny-

iség szempontjából tovább tartani, tőle utódokat nevelni? Ha nem, akkor eladjuk, ha igen, akkor jó apaállatot keresünk számára, céltudatosan jobban takarmányozzuk és gondozzuk, a tejelési időszak elején naponta többszöri fejéssel nagyobb mennyiségű tej termelésére ösztönözzük stb. Ezzel az eljárással az egyes gazdák és a falu tejtermelését és bevételét egyaránt tetemesen növelhetjük.

A próbafejések a magángazdaságokban is könnyűszerrel végrehajthatók.

A minőségi vizsgálatok már körülményesebbek, azokhoz külön gép és vegyszerek szükségesek és elvégzésükhöz külön előkészületek kellenek. Ezekről azonban egy más alkalommal fogunk megemlékezni.

A kukorica mint téli takarmány.

A „Gazda“ mult havi számában ismertettük a takarmányeltevés legújabb módját; a hideg erjesztést. Lássuk most, mennyire alkalmazható a kukoricaszárral kapcsolatosan.

Országárszánk egyes vidékein, de különösen a Székelyföldön a kukoricaszárat nem takarmányozzák fel, hanem lábön hagyják majdnem karácsonyig. Akkor is csak térdmagasságig vágják le és hordják egyes félreeső helyre; patakmartra vagy hegyszakadékba. Az ilyen gazdálkodással a következő évben az épségben maradt kóréból és kukoricatöcsonkból előbujik a kukoricamoly és az új vetéseinket sokszor 18—20 százalékban is tönkre teszi.

A kukoricaszárat szinte vétek pusztulni hagyni, hiszen helyesen feldolgozva kitűnő takarmányt biztosít. A kukoricatörés után magas tápanyag tartalma van. A törés idejétől függően 20—22 százalék keményítő értéke van, ami ha figyelembe vesszük, hogy az őszi szalmájának kb. 10 százalék, a tavasziaké 17—19 százalék, egészen magas. A közepes rétiszéna takarmányértéke is alig haladja meg a 30-as keményítő egységet. Ezekután könnyen megállapítható, hogy a kukoricaszár kétszer annyit ér, mint az őszi gabonák szalmája és csak egyharmadrészben silányabb a közepes rétiszenánál.

Egy katasztrális hold területen 25—30 mázsa kukoricaszár terem, aminek a takarmányértéke megfelel pl. 6 és fél mázsa szemeskukoricának. A székely gazda tehát minden hold kukoricaszárral 6—7 mázsa szemeskukorica értékűt hord a patakba. Óriási kár, mely komoly megfontolásra kellene késztesse minden számító embert.

A kukoricaszár egyszerűen feletetve nem tartozik a legizletesebb takarmányok közé. Sőt, az adagolása is nehézkes. Etetéskor rendszerint a levelét és a vékonyabb címcvét fogyasztják el az általok, amiért sok ízék maradnak vissza. A hidegerjesztés megoldja ezeket a bajokat s hozzá a takarmány értékét is fokozza, mert egyes anyagokat emészthetőbbé tesz.

A kukoricaszárat törés után azonnal betakarítjuk. A mezőn hagyott kórét tápanyagtartalmát elsősorban az eső, később viszont a hó erősen kimossa. Szedés után egy hétig künn hagyva 15—20 százalék tápanyagvesztést jelent. A betakarításnál vágjuk a kórét minél alacsonyabban. Eppen ezért nem sarlót, hanem jól kiélesített kapát vagy csákányt használunk. A korán felszabadult kukorica tarlót boronáljuk meg, hogy az őszi mély szántásig tartsuk a földben a nedvességet.

A kévékben hazaszállított kukoricaszárat ne rakjuk el halomba, hanem erjesztve tegyük el. Mindössze egy szecskavágó-gépre, vagy a még jobb szártépő-gépre van szükségünk, to-

vábbá hosszú gödröt készítsünk. Az erjesztés verem oldalát verjük ki agyaggal, hogy ezáltal vízállóvá tegyük. Jobban használhatók a betonozott vermek vagy a kőből készült, az egynevezett silok. Vigyázzunk azonban ezeknek az elkészítésénél, hogy arányban legyen a takarmány árával.

A tépett vagy szecskázott kukoricaszárral állandó taposás közben döngöljük a verembe. Igyekezzünk a levegőt kiszorítani. Mivel a kukoricaszár kevés nedvességet tartalmaz, öntözőkannával állandóan nedvesítjük a takarmányrétegeket. A nedvesítés mértékére a nyers csalamadé irányadó. Aránylag ezt a nedvességet igyekezzünk elérni. Sokkal izletesebb lesz a takarmány, ha az öntözővízbe annyi melásterestünk, hogy 1—2 százalékos cukoroldatot nyerjünk. Ahol nincs melásterünk, tegyük minden 100 liter öntözővízbe 1 kg sót, mert ezáltal is izletesebbé tesszük a takarmányt. A kukoricaszár nedvessége szerint átlag 100 kg-ként 15—20—30 liter vízre van szükségünk. A verem töltését a föld felett is folytatni kell kb. 1—1,5 méternyi magasságban és felül dobjunk 70—80 cm földréteget, hogy a levegőt minél jobban kiszorítsuk. A földréteg alá azonban helyezzünk szalmát.

A felső földréteget állandóan figyelni kell, hogy ne repedjen meg. Az erjedés 1,5—2 héten nap alatt befejeződik és megkezdhetjük az izletes és jöltápláló takarmány feletetését. A napi fejadag 25—30 kg. A kiszedést a verem egyik végénél kezdjük és fokozatosan haladunk előre.

A kukoricaszár felhasználható más, nedvesebb takarmány eltevésére is. Cukorrépa fejjel pl.; — egyenlő arányban keverve kitűnő táplálékot biztosít. A kifolyó répalevet a kukoricaszár felissza s így nem megy veszendőbe, mint a rendes erjesztésnél vagy szárításnál. De felhasználható a takarmányrépalevél is, ugyisintén a burgonyaszár, vagy más nedves növény, aminek a szárítása összel is lehetne.

A kukoricaszárnak ilymódon történi felhasználásán nem egy esetben mentesítették a gazdát a télutói takarmányvásárlástól, aminek a jelentőségét felesleges külön hangsúlyozni.

Seyfried Ferenc

»MILLIÓ«

a legfokéletebb egér- és patkányirtó szer.

Szállítja a „Hercules“ gyógytár, Mehadia.

Üvege 40 Lei.

A székelyföldi marhaállomány csökkenésének igazi okai.

A „Gazda” július havi számában megjelent statisztikai adatai széles körökben mely viszhangra találtak. Komolyan foglalkoznak a segítés lehetőségeivel és a beérkező levelek egyre alaposabban világítanak rá a súlyos helyzet tulajdonképpeni indítókaira.

A falu látja a pusztulást és ismeri az okokat is. Erre a megállapításra vall Ifj. Szaniszló Áron nagygalamfalvi kiscgazda megrázóerejű levele. „Lapunk augusztus elsejei száma hozánk is megérkezett — írja —, amelynek létezéséről idáig sajnós, nem tudtunk. Elsősorban az a cikk ragadta meg a figyelmemet, mely a székelyföldi marhaállomány csökkenésére akar rávilágítani. Szíves engedelmükkel én is hozzászólók tudásom szerint a kérdéshez.

A meneküléskor majdnem 50 százalékkal apadt marhaállományunk. Későbbben újból meggyarapodott és volt sok szép kövér exemplára alkalmas marhánk, de nem volt kivétel. Nagyon sok kiscgazda hitelbe adta el állatait. A kereskedő pedig 12 millió lejjel maradtak adósok. Későbbben pedig per lett az ügyből, mely

évekig tartott — egyes ügyvédek örömeire. Ezután következett be a 30—40 százalékos kamatok fizetése, mely teljesen megfosztotta a gazdákat marhaállományuktól. Szomorú vallóság, de most sincs nagy kilátás a gyarapodásra, mert a legtöbb helyen a borjukat nem nevelik fel, — már hathetes korokban eladják a mérsárosnak, hogy több tejet vihessenek a tejcsarnokba. Vannak községek, ahol egy évben alig marad meg 2—3 bikának való borju, mert a többi vágóhidra kerül. Érdemes volna az uszóborjuk levágását hatóságilag megtiltani. Nem tagadható le, hogy a tulságos cifra ruházkodás is befolyásolja az ingó tőke lepadását.”

Ifj. Szaniszló Áron tárgyilagos és élethű képet nyújt a székely kiscgazdatársadalom égető kérdéseiről. Vannak hibák, amelyeket saját magunkban kell keresnünk és amelyeknek a kiküszöbölése kétségtelenül nagy anyagi hasznot jelentene. A levélnek két fontos megjegyzését ragadjuk ki, a borjuk eladását és a cifra öltözködést. Sokat tanulhatunk belőle.

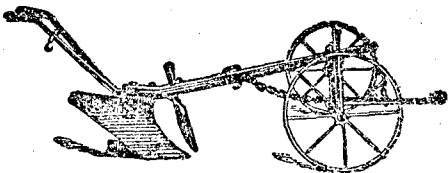
Mezőgazdasági gépek,
eszközök és anyagok
nagybani lerakata.

Talajmivelő, vető,
cséplő, magtisztító,
burgonyakiszedő stb.
gépek nagy raktára

Minden típusu, eredeti

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

Az eredeti Sack eszközök fő ismertetőjelei:
Gondos gyártás
és nagyértékű anyagminőség!

Csak eredeti Rud. Sack alkatrészeket vásároljon,
mert az alkatrész értékét egyedül az anyag
minősége és pontos kivitele szabja meg.

Lerakat:

KLUSCH JÁNOS, OLUJ
Str. Masaryk No. 21. — Telefon 512.

A beteg, rothadó gyümölcsöt mindig rakjuk
külön az egészségestől, mert különben azt is
megfertőzik.

GAZDÁK! EXPORTŐRÖK!

Használjatok

kender, len, napraforgó, lencse,
borsó, bab, repce, köles, mustár,
tökmag, lucerna és lóhere

magvak szállításánál

valamint dió, gyógynövény, gyapju, liszt és
minden árunál, amit eddig jutazsákban szállítottatok,

csak papírsákok!

Minden jobban megáll a papírsákban,
amely jóval olcsóbb is.

„BATEŞ” R. Rt. Bucureşti I.
Str. Cobălcescu 14.

42

Olvassuk és terjesszük lapunkat!

A szüret kezdetének meghatározása, előkészületek, szüreti munkák, a must elhelyezése az erjesztő helyiségben, illetve a pincében.

Augusztus és szeptember néhány meleg naptól eltekintve hűvös és szeles volt, így a fürtöknek majdnem egy hónapi időre van szükségük, hogy teljesen beérjenek. Ilyen körülmények között tehát a szüretre előbb, mint október utolsó harmada nem is gondolhatunk, csak abban az esetben, ha esetleg sok esőzéstől nagyobb mérvű káros rothadás következne be.

A szüret előtt egy héttel minden edény, kivéve a mult hónapban emailozott vasalkatrészeket, súroljuk meg gyökérkefével (kívül és belől) forró mosószódás vízzel s utána öblítsük le többször tiszta hideg vízzel. A prések nyomófejének csavarmeneteit kenjük be szagtalan vastag olajjal, vagy tiszta zsírral, járassuk meg többször le és fel üresen, hogy szüretkor ne működjék nehezen sem a fej a menetben, sem az áttételi csukló. A préskosár lécei között a tavalyról még ottmaradt, beragadt törkölyszemeket, héjjakat tisztítsuk ki gondosan, alaposan súroljuk meg és hideg vízzel öblítsük le. Gondoskodni kell arról is, hogy a naponta gyakran elhantolandó sajtó faalkatrészeinek legyen egy alacsony asztalforma helye és ne tőrjünk, hogy a földre vagy a tányér alá dobálják.

A szüretelő munkások edényeinek tisztaságára nagy gondot kell fordítani. Ne tőrjünk, hogy piszkos edénybe vagy rozsdás régi vedrekbe szedjenek. Szoktassuk le a munkásokat arról, hogy a szüretelő edényt ételkosárnak használja. Az ennyalót hozzák külön tarisznyában, vagy kosárban és ne engedjük meg, hogy munka közben ételnemüt, kenyeret, puliszkát vigyenek a szőlőbe.

A szőlőszedés. A munkás helyezze a kinyitott baltenyérét a fürt alá, fogja meg gyöngéden és a jobb kezében levő éles ollóval, vagy zsebkéssel vágja le, ne engedjük meg, hogy a fürtöt tépje, mert lepotyog a szőlőszem, amit aztán el is tapos. Érdemes megemlíteni, hogy Franciaország világhírű szőlőhegyein a szőlőt egy-azon táblában háromszor, négyszer is szedik. Külön a legszebb, teljesen hibátlan fürtöket, külön a kevésbé szépeket és külön a gyengébben, árnyékban érett fürtöket. Utoljára a színes fekete és rothadt termést. Mi, ha nem is követjük a francia példát, de legalább annyit tegyünk meg, hogy szedessük külön a rothadt és fekete színű (fajú szőlő) fürtöket, néhány munkás puttonyokkal gyűjtsse össze és morzsoljuk, vesszőpréseljük külön és a mustot ne keverjük össze. A rothadásnál meg kell különböztetni a beteg, penészes fürtöket a nemes rothadástól,

mely egyöntetűleg lép fel, mely a minőséget jeletíti. A kétféle rothadást egyszeri magyarázat után bárki meg tudja különböztetni.

A leszedett szőlő feldolgozása. Ahhoz, hogy a szőlő feldolgozási módját ismerjük, tudnunk kell, hogy mire alkalmas a leszedett szőlő és milyen bort készíthetünk belőle. Ismernünk kell a fogyasztó közönség ízlését, mert az az változik. Amit 15 évvel ezelőtt kedveltek az évekig pincében tarthatjuk, mert alig ígérte érte valamit. A mai fogyasztó közönség a halványzöld asztali, a halványaranyárga peccseny és az aranyárga csemege bort kedveli. Mindegyik a háromnál megkívánja a csersav (tannin) eseményén érezzék. Aranyárga csemegebort azonban csak túlérlett, megmazsolásodott, különszedett lebogyózott szőlőből, készíthetünk, mely sajnos ebben az évben nincs kilátás s így a tágyalását későbbi időpontra hagyjuk.

A peccsenye vagy palack bor készítésére alkalmas fajok a som, leányka, kövér, rajnai, ríling, ruhandi, tramini, sauvignon, muscat ottanél szedésénél már vigyázzunk, hogy a munkások a lajtos ne törje össze a fürtöket, hanem törelenül szállítsák be a sajtóházba ott kádba féállítottbogyozó géppel, vagy rostával lebogyozzuk. Ezután más kádba lemorzsoljuk és 16 óráát a héjján állni hagyjuk, hogy a must a nemes fajták illatát, zamatját kilúgozza. Vigyáznunk kell azonban arra is, hogy a lebogyozott lemorzsolts cefre a kádban a héján való tartá alatt ne gyúrja fel a héjtömeget a must felszére, mert ha 16 órán át a héj a felszínen marad, megbarnul s megbarnítja az új bor színét is. Épen ezért a cefrét egy falapáttal állandó keverni kell, hogy a héj a mustban maradjon. Természetesen jobb a fedődeszkás súllyal el látott cefréskád. A sűrűn kifürt fedődeszkán must felszínre kerül, a héj pedig állandóan kád mélpontján marad. A préselés megkezdésnél vigyáznunk kell, hogy az első ízben és másodszor préselt törköly ne maradjon soká préseletlenül, hanem minél gyorsabban morzsoljuk fel és tegyük újra a présbe, ismét csak azért, mert a magában álló törköly megbarnul és a bor is sötétárga lesz. Az ilyen bor pednem szeretik a kereskedők.

A könnyű asztali bort szolgáló fajták: Olasz rizling, Járdovány, Királyszőlő, Királyleányka, Neuburger, Pirosszilváni, Muscadés Bordelles, Pozsonyi fehér stb., mivel itt halvány zöldessárga szín a cél s tekintve, hogy a bogyózás lassú munka, — mellőzzük, ell

ben már a szőlőben a lajtkádra szerelt morzsológéppel lemorzsoljuk, a sajtóházhoz szállítjuk és azonnal préseljük. Amennyiben a préselésnél betartjuk a pecsénye boroknál mondottakat, akkor ezeknél a fajknál is megkapjuk a piacképes halvány zöldessárga színt.

A vörös bor készítésével egyelőre nem foglalkozunk, mert csak nagybirtokosok szőlőjében akad, akiknél azonban meg van a hozzáértés és a szükséges felszerelés. Érdeklődőknek azonban szerkesztőségünk szívesen áll rendelkezésére.

A törköly eltevése. A már háromszor kipréselt törkölyt az előkészített kádakba, vagy cementgdörbe döngöljük, de úgy, hogy a rétegek között a legkisebb hézag se maradjon. 15 cm-nyit azonban üresen hagyunk és szőlőlevéllel, vagy szalmával leborítva, sárga agyaggal keményre döngöljük, amit sárga agyagkumulással letapasztunk. Végül folyami homokot szórunk rá, mely megakadályozza a föld repedését. Figyeljük azonban hogyha repedezni kezdene, azonnal tapasszuk be újra.

A must elhelyezése az erjesztőházban vagy pincében. Minden nagyobb szőlőbirtokosnál, vagy volt nagybirtokosnál a magtár földszinti helyisége a legjobb erjesztő helyiség. Mindössze kevés költséggel erre a célra át kell alakítani. Az első emeleten, vagy a padláson mindig előér megmaradt gabonakészlet. Az erjesztő helyiségben fűtéssel 16—18 C egyenlő hőmérsékletet kell tartani. Ez azonban csak a zajos és utóerjedés alatt tart. December közepe táján, ha az utóerjedés megszűnt az új bort le kell szállítani a pincébe.

Felesleges hangsúlyozni ennek az eljárásnak a fontosságát, hiszen a teljesen kiforrt bor április elsején már tükörtiszta és a borkereskedő magasabb árat fizet érte, mert nem kényszerül arra, hogy a megvett bort szűrje, vegyszerekkel kezelje, csak azért, hogy ideig-óráig a bornak színe legyen.

Amint a nagybirtokosoknál a magtár, úgy a kisgazdánál a nyárikonyha, a kész erjesztő helyiség, de természetesen, amíg a bor ott van. Burgonyát, hagymát, káposztát nem szabad ott tartani.

Erjesztőhelyiség hiányában a pincét is ki lehet fűteni, de csak abban az esetben, ha nincsenek ó-borok, mert ilyen helyen meleget csírálni tilos. A kifűtött pincének azonban nagy hátránya. A zajos erjedési idő alatt, amikor a legnagyobb szükség volna egyenlő hőmérsékletre nem lehet benne járni, mert a mély fekvésénél fogva a széngáz nem tud elpárologni s így a bennejárás életveszélyes. Az erjesztőhelyiség padozata azonban valamivel magasabb a föld színénél, így a széngáz magától eltávozik.

A must elhelyezése a hordóban. Azt a hordót, amelyikbe mustot akarunk tenni, ha előzőleg rendesen volt kénzeve, mossuk ki már 24 órával előbb 2 vízben, állítsuk csurgóra. A must betöltése előtt természetesen helyére állítjuk, de nem köntözzük be, mert arra szükség nincs,

sőt az erjedés megindulását akadályozzuk, ha túlerős volt a kénzés, esetleg nem vegytiszta ként használtunk a bor kellemetlen utóízét kap, ami csak többszöri leházással fog elmúlni. Hagyjuk a hordó ürtartalmának 10—15%-át üresen, hogy forrási ürnek szolgáljon. A hordó aknalyukát szereljük fel kotyogókkal s ha ez nem volna beszerezhető úgy kis vászon zacskót töltünk meg félig száraz homokkal és azt az egész zsákoskában osszuk el egyenlően s azal fedjük be a hordóaknát. Fontos, hogy a must az erjedés alatt ne érintkezzen a levegővel, hogy az esetleges behulló piszok, bogarak, stb.-től meg legyen védve.

Végül a szőlőben szüret után az elfedendő tőkéből ne vágjunk le egyebet, a következő évre meghagyott, magfákon kiváló kitermett karikavégeket. Minden egyéb ág levágását hagyjuk tavaszra, mert a szőlőnek legfontosabb munkája a metszés s aki csak félig ért hozzá négy-szer szüretel egy évben, t. i. őszi metszéskor, tavaszi metszéskor, válogatás alkalmával s végül ősszel leszüreteli azt, amit a helytelen szak-szerűtlen metszések és válogatások után véletlenül megmarad.

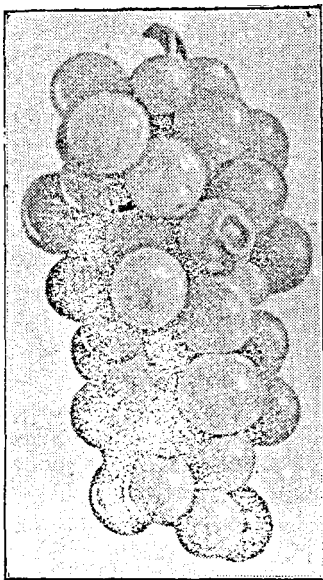
Bartha Gyula.

A szőlő- és bortermelés mennyiségére vonatkozó adatok.

- 1 kat. hold területre 100×100 cm. ültetési távolság mellett 5800 tő szükséges.
- 1 kat. hold szőlőben terem 9—160 méterm. szőlő.
- 1 kat. hold szőlőben terem 5—75 hektoliter bor.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 90—98 kg. bogyót.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 55—80 liter szinmustot.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 20—40 kg. törkölyt.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 3—4 kg. kocsánt.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 9—12 kg. héjat.
- 100 kg. szőlőfürt ad az egyes fajták szerint 2—4 kg. magot.
- 100 kg. aszubogyó ad 50—70 kg. mustot.
- 100 liter mustból lesz 83—97 liter bor.
- 100 liter fehér bor ad 4—9 liter seprőt.
- 100 liter vörös bor ad 3—6 liter seprőt.
- 100 liter borból nyerhető 12—20 liter cognac.
- 100 liter esigerből nyerhető 5—8 liter cognac.
- 100 liter esigerből nyerhető 85—95 liter ecet.
- 100 kg. törkölyből nyerhető 8—15 liter (50%-os) pálinka.
- 100 kg. törkölyből nyerhető 14—15 kg. borkősav.
- 100 kg. borseprőből nyerhető 50—60 liter seprőbor.
- 100 kg. borseprőből nyerhető 40 kg. seprőtészta.
- 150 kg. borseprőből nyerhető 10—20 liter pálinka.
- 100 kg. borseprőből nyerhető 6—8 kg. borkő.
- 100 kg. borseprőből nyerhető 40 gram borolaj.

A darazsak kártétele ellen, a szőlő érése idején különösen a csemegeszőlőkben kell védekeznünk, bár az összerágott, ecetesedő, rothadó bogyóju fürtök a mustnak sem válnak javára, a csemegeszőlőként való értékesítésre teljesen alkalmatlanok. A darazsak nagy előszeretettel különösen a korai szőlőfajták érő bogyóit keresik fel, a bogyóhéjat átrágva kiszívják az édes szőlőlevet, az üres héjat, megrágott fürtöket azután otthagyják az ecet- és rothasztó baktériumok-szabad zsákmányául. Az ellenük való védekezés nem könnyű dolog. A leggyökerebb s célravezetőbb eljárás az, ha megkeresjük a környéken lévő fészkeket s este, vagy kora hajnalban azokba benzint, szénkéneget, vagy petróleumot öntve (1–2 dl.), nyílásukat nedves agyaggal betapasztjuk. A bennrekedt darazsak a gázoktól biztosan elpusztulnak. A darazsak összefogását pedig u. n. darazsfogó üvegekkel végezhetjük. Asorok közé kihelyezett csalogatóüvegek teteje pergament papírral van bekötve; a papíron olyan kis nyílás van, hogy azon a darázs bemászhat, de az üvegből kirepülni nem tud s a repülésben elfáradva az üveg alsó harmadát megtöltő folyadékba csapódik s ott megfullad. Csalogató folyadéknak gyümölcslevet, mézes vizet, vizes mustot, stb. használunk. A méhek magukban nemigen tesznek kárt a szőlőbogyókban, inkább csak a arazsak után járnak s az ezek által kikezdett bogyókból lakmározni. Ha a darazsakat elpusztítjuk, rendszeresen maguktól is elmaradnak.

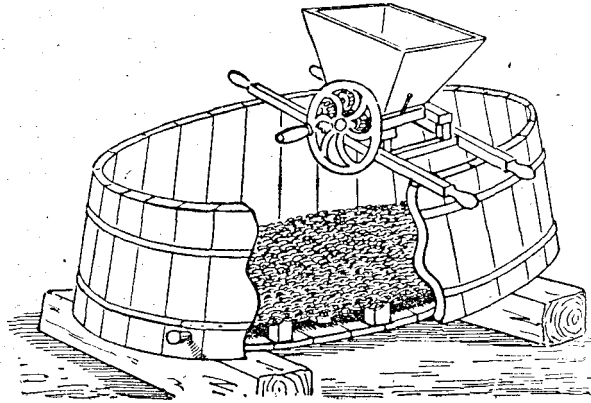
Ottonel muskotály. Nálunk általánosan elterjedt csemegeszőlő s borszőlő fajta. Muskotályboraink tulnyomórésze belőle készül. Nem

bőtermő, de jó, tápdus talajon elég jól terem. Tőkéje elég gyenge, vesszői vékonyak, vörösbarnák, apró fekete pontozással. Levelei közép-

Vesszőfonat a szőlőzúzó-kádban.

Nagyon megkönnyíti és sok esetben 30%-kal gyorsabbá teszi a szőlő kipréselését, ha a zúzó-kád alsó felületére 5–10 cm. magas fahasábokra fűz vesszőből font kosárfonatot helyezünk.

A vesszőfonaton keresztül folyik a kicsorgott must, amit az oldalsó lyukon egy kármentőbe engednek ki. Régen csak a kifolyó nyílás elé helyeztek egy kosarat, ami azonban hamar bedugult és a mustot nem szűrte át.

nagyok, vékonyfogásúak, három-, vagy ötkarélyuak, felül simák, alul az erek mentén szőrösök. A levélöblök mélyek s zártak; a levél válla zárt. A levél széle finoman, tömpán fogazott. Fürtje kicsiny, hengeres, egyszerű, laza szerkezetű. Bogyói sárgászöldek, napos oldalukon rozsdásak, gömbölyűek, vastaghéjuak, kissé nyálkás levüek, erősen muskotályizüek s édesek. Meleg, száraz fekvést kíván, rothadás iránt nem érzékeny, elég korán érik s jól aszúsodik. Bora tüzes, zamatos, lágy, elsőrendü fajbor. Csemegeszőlőnek erős muskotályize s aránylag kis bogyói miatt csak a helyi fogyasztásban van jelentősége; exportszőlőnek nem alkalmas.

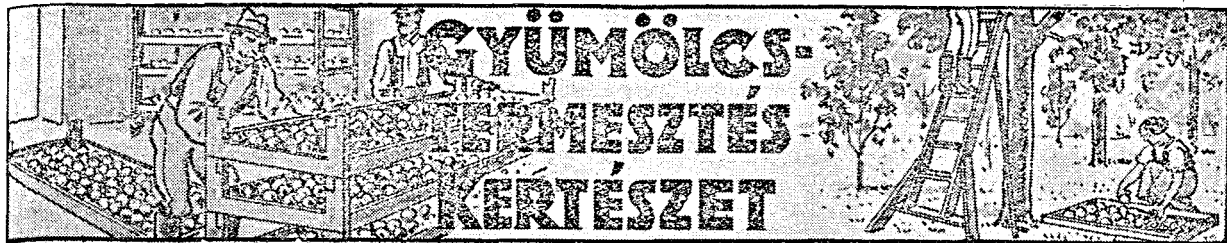
Biztosítsunk

a mi intézetünknel, a

Minerva

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

Népszerű feltételek! Olcsó díjak!

Hogyan és mikor telepítsünk gyümölcsöst?

Sűrűn vesszük az érdeklődő sorokat, hogyan telepítsünk gyümölcsöst? Meg tudunk-e élni a gyümölcstermelésből legalább úgy, mint a gabonatermelésből? stb. Ezekre a kérdésekre is válaszolunk az alábbi sorok.

A gyümölcstermesztés jövedelmezőségére csak kedvező termesztési és értékesítési viszonyok között lehet számítani. *Leghelyesebb, ha az egész telepítendő terület legalább 60 cm. mélyen megrigolirozzuk.* Ha ezt nem tehetjük, őszi ültetéshez már nyáron, tavaszi ültetéshez ősszel ássuk meg a gödröket. Miután a gyümölcsfa elültetésével évtizedekre irányt szabunk gazdálkodásunknak, minden cselekedetünket előre jól meg kell fontolnunk. *Tisztában kell lennünk, hogy háztartásunk részére telepítsünk, hogy egész éven át el legyünk látva gyümölcsevel, vagy eladásra, jövedelmezés szempontjából.*

Bármilyen legyen a cél, a rigolirozott terület köztes termelésre is jövedelmezően tudjuk felhasználni. Közfeladatokképpen a jövedelmezőségre való termelés esetén a telepítés helyes iránya az egységes fajta telepítésének szervezése.

Kevesebb jó talajra kevésbé igényes fákat telepítsünk. Ilyenek a kajszin, cseresznye, meggy, szilva, dió, ringló, mandula, nyári alma, nyári körte. Igényesek a téli alma, téli körte és éghajlat és kezelés szempontjából az őszi barack.

Ahol magas a talajvíz, 70–80 cm-re már elérjük azt, ott nyílt árokkal, vagy alagesővel elvezetjük a vizet, a kikerülő földből feltöltjük a mélyedéseket, *Nedves talajon különösen fontos az alanyok helyes megválasztása. A vadalma, vadkörte, vadcsesznye, mirabolán, szilvaalanyok mélyre eresztik gyökereiket, ugyancsak a szentiváni alma (doucin) is elég mélyen gyökerezik. Az ilyen alanyokon a vizes talajban, ha nem is pusztul ki afa, de tulbujan fejlődik, terméketlen marad. Tehát ilyen talajokon csak a paradicsomalma jöhet tekintetbe, mely a felszínen terjeszti szét gyökereit, szilvánál a lószemű, bófi, penyigei, stb. közönséges vörös szilva magcsemetéi használhatók fel alanyul.*

Ahol a vizet nem tudjuk elvezetni 70–80 cm. szint alá, ott emelhetjük a talaj szintjét. Nyílt árokolásnál az árkok földjét használjuk feltöltés

céljára. Ha a föld elég, úgy egész csikokat töltünk fel 50–60 cm. magasságban és 2–3 méter szélességben, ha nem, akkor csak dombokat készítsünk a csemete helyeken, ugyancsak 50–70 cm. magasságban, 2–3 méter átmérővel. Ha ehhez is kevés a föld az árokból, úgy a csemetét környező területről ásás közben halmozzuk fel a földet.

Ha hegyoldalon telepítünk, akkor inkább a mélyen gyökerező alanyokat válasszuk. Ha a terület lankás a rigolirozással rendezzük a felületet is, ha meredek, akkor terrasszoljuk az oldalt és gödrökbe ültetjük a fákat. Az egyes terraszok legalább 2 m. szélesek legyenek, a lejtők pedig legalább másfélszer olyan hosszúak, mint amilyen magassak, mert így azok nem mozognak, esusznak, fagnak, hanem jól állanak és kaszálhatók.

Telepítés előtt kockás papíron rajzoljuk meg a tervet, 1 m-t egy kockának számítva osszuk be a területet. A beosztás a következőképpen történik: A telek bejáratának közepén széles utat hagyunk. Jobbra-balra beosztjuk megfelelő távolságra a fákat. Sovány, hegyoldalas talajon kisebb lesz a hossza, kisebb lehet a sortávolság is. Hegyoldalon szükség szerint szempontint készítsünk, ha lehet úgy, hogy az utak mindig 2–2 fásor között sétányszerűen haladjanak. *Az ut belső felén legyen az árok, amelyből a vizet minden 8–10 méterre a fák tövéhez vezetjük egyrészt, hogy a víz ne gyűlhessen meg, ne rombolhasson nagyobb záporok esetén sem, másrészt, hogy ezzel a fákat öntözzük. Az árkokat rendszeresen tisztítsuk.*

A helyes ültetési távolság általában közep és magas törzsnél a következő: alma 8–12 m., körte 7–8 m., szilva 5–6 m., cseresznye 8–10 m., meggy 5–6 m., dió 14–18 m., kajszin 6–8 m., őszibarack 4 m.

Nagyobb, egységes telepítésnél a beosztás egyszerű. Szabálytalan alakú és felületű területen nehezebb, de a feladat annál szebb, annál erdélyibb ízű. *Az egyfajta fákat egy csoportba ültessük. A fák egyenes sorokban álljanak, hosszában és keresztben egyaránt, hogy a szem, lelket gyönyörködtessék. A terv elkészítése után a fák helyét a földön kijelöljük. Ezt leg egyszerűbben úgy csináljuk, hogy a sortávolságot kitűzzük a két szélen és onnan egyszerre irányítjuk be a cövekeket. Soronként két karó betűzése után egy ügyes, gyakorlott ember beállíthatja a cövekeket egymaga is.*

A kitűzés megtörténte után 100—120 cm. átmérőjű 70—80 cm. mély gödröket ásunk. A felső talajréteget jobbra, az alsót balra helyezzük, de sohase szórjuk kereken a gödör körül. A felső, jobbra dobott földet ujabban kiásás után vissza szokták dobni mindjárt a gödörbe, hogy ültetésig sülyedjen. Frissen ásott gödörbe sohasem ültessünk. Őszi ültetéshez nyáron, tavaszi ültetéshez ősszel ásassuk ki a gödröket, hogy azok földjei lisztfinomságúra érlelődve, jól tapadion a gyökérhez. Így 100%-os a fogamzás, nedves időben öntözés nélkül is.

Ültetéskor a csemete megsérült gyökereit simán visszavágjuk, úgyhogy a vágási felület lapjával feküdjön a talajon. Metszés után a csemetét vastag agyagpébe mártjuk és rögtön elültetjük. *A fát inkább magasabbra ültessük, mint mélyre.* A talajjal együtt az ugys sülyed. *A mélyen ültetett fa terméketlen és rosszul fejlődik.* Vigyázzunk, hogy az elhelyezésnél az ol-tás helye délfelé nézzen. Ha a visszametszett gyökerű csemetét kellő magasságra elhelyeztük, kézzel a gyökerek közé igazítjuk a rendre bedobott földet, majd kereken tapossuk, kívülről kezdve haladunk a csemete felé. *A jól ültetett csemete olyan szilárdan áll, mintha onnan nőtt volna ki.* Az ültetés helyes mélységét könnyen megállapíthatjuk ha behelyezéskor a gödör felé egy lécet fektetünk. A gyökérananyag a lécnél kell legyen.

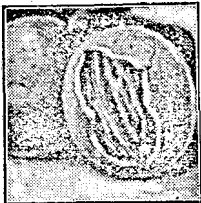
Ültetéskor a gödörbe friss vagy penészes trágyát nem szabad tenni, mert az könnyen gyökérgyökérpenészt okozhat. Az ültetés megtörténte után a csemete körül a földet felhalmozzuk. Azt csak nedves időben huzzuk szét később és megcsináljuk belőle a csemete esőre a tányért. *A tányért frisszalmás trágyával takarhatjuk, hogy védjük a kiszáradástól.*

Az elültetett fákat visszavágjuk. Az alma- és körtefák ágait felére, mindig úgy, hogy az utolsó, legfelső kifelé nézzen. A vezérág 20 cm-rel hosszabbra hagyandó. *A szilva, cseresznye, meggy egyharmadára vágandó vissza, a kajszibarack- és őszibarack-fák 4—6 szemre.* A diófákat nem metszük vissza, csak ha feltétlenül szükséges. A dió metszési ideje július, augusztus hó.

Az őszi ültetést a nyulrágás ellen bekötjük sással, náddal, ujságpapírral, tüskével — ha nincs jó biztos kerítésünk.

A gyümölcsös talaját rendszeresen művelni kell, akárcsak a szőlőét. Például a fák között termelhetünk alacsonynövésű kapásokat. Tergerit nem. A jó erőben tartott talajon, jól gondozott, kártevőktől védett fák rendszeresen teremnek és állandó jövedelmet biztosítanak. Ha méhest is állítunk a gyümölcsösbe, a méhek virágok megtermékenyítését elősegítik.

Hogyan szedjük a diót?

Nálunk is sok száz mázsa dió azért nem terem meg, mert még mindig „verik“ a diót, mégpedig a legtöbb helyen éretlenül. Az a sajnálatos és megrögzött felfogása a gazdáknak, hogy a dió csak akkor terem bőven, ha jól meg-

verik; nem állja meg a helyét. Meg kell csak nézni ilyen „dióverés“ után azt a szerencsétlen, meggyötört fát! Egy jégeső vagy nyári szélvihar nem tud benne annyi kárt tenni, mint a kedélyes diószüret.

Am, aki nyitott szemmel nézi a növények életét, az könnyen meggyőződhetik a felől, hogy a „dióverés“ ősvi felfogásának semmi alapja nincsen, de egyenesen kárára van a fának. A gallyak végein a rövidszáru dió mögött ott van a már teljesen kifejlődött rügy, amit a dióveréskor vagy a dióverő bot tesz tönkre és ezzel elpusztul a jövőévi termés is.

S így nem a fa az oka annak, ha nem tudja gazdáját bő terméssel megjutalmazni a helyért, mert a hibát a barbár dióverésben kell keresni. Hogy ez így van, annak igazolására leírom saját tapasztalatomat. Sajnos, a szedés alább leírt módjára csak most jöttem rá és így ezidén már elkéstem vele, de okulással szolgálhat a jövőre.

Kertemben egy kb. 25—30 éves diófa van, amelyen előbbi gazdája szerint minrig kevesebb volt a termés, pedig a gyümölesse teltebbé és igen jóízű. A múlt év őszén szedtem róla először termést. A felesem előhozta a hosszú dióverő és már neki is akart látni a verésnek, de nem engedtem meg. Hanem, amit lehetett, fát mászva és létráról ráztuk vagy kézzel szedtük le.

De a magas ágaknál mégis kénytelenek voltunk elővenni a „dióverőfát“, mert más módon nem tudtuk azokról leszedni a termést. Természetesen összesen 8—9 kg feltisztított dió. Az elmúlt révi kívül hideg tél után termést nem is vártam, mert a fa barkái mind elfagytak. Mégis rügyfakadások örömmel láttam, hogy a fán addig a magasságig, ameddig múlt őszön kézzel szedtük a diót, hármassával, négyesével bontakoztak ki a kis diók és azok mind szépen kifejlődtek be is értek. Csak azokon a magasan lévő ágakon volt kevés a termés, amelyekről úgy vertük a diót.

Hogy a jövőévi termést az egész fán biztosítsam, úgy szedtem az idén a diót, hogy hosszú dióverő rudra egy kis gyermekjáték gereblyét szereltem rá és ameddig csak elért a rügy, mind ezzel a gereblyével huzgáltuk le a fát. Természetét úgy, hogy egyetlen rügyet vagy gally-

még nem sértettünk. A kis gereblye fogai között a dió át nem fér és azt akár a dió fölé, akár alá nyújtva egy kis huzással eltéptük a termőgallytól. Bizom benne, hogy a megkimélt fa a jövőben még jobban meg fogja hálálni a gondos szedést.

Minthogy azt tapasztaltam, hogy a kis' ge-

reblye gömbölyű és egyenes fogai csusznak, elhatároztam, hogy készíttetni fogok egy más eszközt. Vasbádogból 5 cm hosszú, ötfogu gereblyét, amelynek a fogait kampóalakra be fogom görbítettetni. Azt hiszem, ez tökéletes dióverő eszköz lesz!

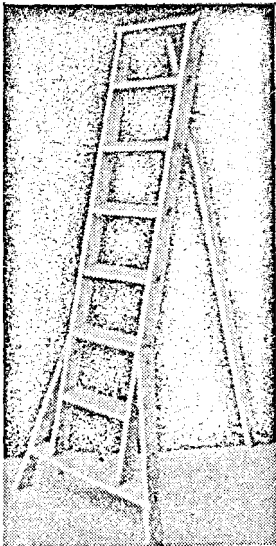
Tudnivalók a gyümölcszedésről.

Idejében gondoskodjunk megfelelő szedőedényről.

A szedéshez szükséges másik fontos eszköz a szedőedény. A múlt számunkban bemutattuk azt a szedőedényt, amely minden követelménynek megfelel. Alacsonyabb fáról közvetlenül ládába is szedhetjük a gyümölcsöt. Tiszta, horganyozott vödör is jó szedőedénynek. A szedőkosarat inkább ne használjuk, ha kimélni akarjuk a termést. Ha mégis anyagi okokból most nem szerezhethetünk be új szedőedényt, akkor a kosarat béleljük ki zsákdarabbal. Inkább többszörösen borítsuk zsákvászonnal a kosarat, mert így kevésbé töri a gyümölcsöt. Köténybe és borítatlan kosárba pedig egyáltalán ne szedjünk gyümölcsöt.

A téli gyümölcsöket kézzel kell szedjük.

A téli almák és körték szedéséhez már most fel kell készülni. Először is jó létráról kell gondoskodni. A jó létra olyan, hogy azon biztosan állhat a szedő, amellet elég keskeny és így a

koronában nem tesz kárt. A mellékeltlen ismét bemutatójuk azt a két létratípust, amelyet a GyOE a kiállításain többször bemutatott. Amerikában és Németországban minden termelő ilyen létrákat használ. A kép után bármelyik áccsal, vagy asztalossal, bognárral elkészíthető.

A leszedett gyümölcsöt azonnal válogatni kell.

Egyetlen sérült, vagy rohadt gyümölcs is elég ahhoz, hogy néhány nap alatt tőle egy egész láda gyümölcs megromoljon. Tehát a leszedett gyümölcsöt azonnal válogatni kell. A válogatásnál minden sérült, rohadt, penészes gyümölcsöt ki kell rakni. Ki kell szedni az aiktalan, rovarrágottakat is. Tehát a teljesen egészségesek teljesen külön kerüljenek. A hibásakat lehetőleg más helyiségbe tegyük, nehogy azok az egészségeseket is megfertőzzék.

A leszedett gyümölcsöt ládába gyűjtjük.

Ha gondosan szedjük a gyümölcsöt és utána nagy kosarakba gyűjtjük éppen annyi kárt teszünk, mintha a szedésre se ügyeltünk volna. Gyűjtőedénynek nagyobb ládákat készíttessünk. A gyűjtőládák azonban 30 cm-nél ne legyenek magasabbak, mert akkor a vastag rétegek megnyomódnak a gyümölcsök. A gyűjtőládák is készíthetők úgy, mint a hollandi láda. A kiálló saroklécek annyi helyet hagynak az egymásra helyezett ládák között, hogy azok jól szellőzhetnek. Nem jó a leszedett gyümölcsöt garmadába rakni, mint ahogy régebben ajánlották. Az „izzasztással“ sok gyümölcsünk elpusztul. Az „izzasztás“ közben könnyen fertőződhetnek az egészséges gyümölcsök is.

Fajtisza,
fajazonos, szavatolt csiraképeségű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„Erfurt“ Salamon és Stefan

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyék ingyen.

GYÜMÖLCSFAÜLTETÉS TIZPARANCSO-LATA. 1. Inkább széles, mint mély ültetési gödröt áss. 2. Inkább ültessd a fát 1 cm-el magasabbra, mint $\frac{1}{2}$ cm-el mélyebbre. 3. Fagyos időben ne ültess és a szeles időt is kerüljed. 4. A gyökereket agyagos marhatrágyából készített pépbe mártsad. 5. Gyorsan ültessél, hogy a gyökerek minél kevesebb ideig legyenek a levegőn. 6. Ősszel minél korábban ültetesz, annál jobb, nedves talajba azonban csak tavasszal ültessd a fákat. 7. Kora őszi ültetéskor a fákat alaposan meg kell öntözni. 8. Késő őszi ültetéskor az öntözés csak az esetben szükséges, ha a talaj száraz és az időjárás is olyan. 9. Tavaszi ültetéskor a fákat feltétlenül iszapolni kell. 10. Azokat a fákat, melyek nem hajtottak ki, de élnek, május végén kiszedni és gyökereit megmetszve egy napig vízbe, áztatván, újra elültetni kell, mert ezek még kihajthatnak.

Katicabogárpeték gyümölcsfalevélén. A katicabogaraknak nálunk igen sok faja él és ezek a leghasznosabb rovarink. Ugy kifejlődött lakjában, mint lárvá-állapotban a levéltetveket eszi, tehát hanyag gazda helyett ezek irtják nagyobb részben a kártékony levéltetveket. Szabad szemmel is láthatók a katicabogár petéi.

Katicabogár-peté a gyümölcsfalevélén.
(A „Növényvédelem és Kertészet”-ben megjelent kép után)

6–10 darab van egymás mellett elhelyezve, a levéltetű-telepek közelében. A színe szép narancssárga, kölesszem nagyságu. Ha azonban mikroszkóp alatt nézzük meg ezeket a petéket, akkor egész más képet látunk. A szabad szemmel simának látszó peteburok valóságos dombművű remek. Szabályos kiemelkedések láthatók rajtuk, ezek a kiemelkedések elrendezése együttesen valóságos szobrászmunkát tárnak szemünk elé. A gazdák nem ismerik legnagyobb részben a katicabogár petéit, a leg-

több esetben azokat valamely kártévő petéinek tartják és igen sok esetben az irtásukra kérnek tanácsot tőlünk. Nem irtani kell ezeket a petéket, sőt óvni, hogy a petékből kikelő kis „krokodilus”-alaku lárvák megtehessek kötelességüket, vagyis pusztíthassák a levéltetveket. Az amerikaiak már régebben foglalkoznak a katicabogarak mesterséges tenyésztésével és ha szükség van rájuk valahol, hol igen elszaporodtak a levéltetvek, akkor tömegesen küldik oda a kinevelt lárvákat, bábokat és bogarakat, hogy a gazda segítségére legyenek. A katicabogarak egyes fajai kizárólag levéltetveket, míg mások paizstetveket esznek, tehát a paizstetű irtásánál is felhasználhatók, vagyis a biológiai védekezésnél játszanak fontos szerepet. Nálunk a biológiai védekezést csak vértetű-irtásnál használtuk fel, mikor a feketedarazsakat kitelepítettük a vértetves gyümölcsösökbe. A többi hasznos rovar nevelését és felhasználását illetőleg nem tudjuk az amerikaiakat követni, ehhez mi igen szegények vagyunk. *Győrffy.*

Mely zöldségmagvak vethetők őszi elején. A házikertben minden időnek megvan a maga dolga. Különösképpen a zöldségtermesztőnek mindig jó előre kell gondoskodnia, hogy ezt, vagy azt a zöldségmagot mikor vesse. Az őszi elején, vagyis: szeptember második felében és október elején többféle zöldségmag vethető. A többek közül, ha eddig még nem vetettünk volna: vethetünk mezei (galambbegy) saláta magot szórva, szabadföldi ágyba. Továbbá spenótmagot 25 cm. távolságu sorokba, tavaszi használatra. De vethetjük ezt a magot melegágyi deszkakertbe, hidegágyba s a vetemény fölé a hideg idő beálltával ablakokat helyezünk, hogy a spenót télen is szedhető legyen. Ebben az időszakban vethetünk sóskamagot is szabadföldi ágyba szórva palántának, vagy 35 cm. távolságu sorokba állandó helyre. Ugyancsak így 25 cm. távolságu sorokba ritkásan vethetünk téli saláta magot. Ez esetben a kikelt palántákat nem ültetjük más helyre, hanem vetési helyükön hagyva fejlődnek tovább. Végül vethetünk tavaszi korai palántának nyári fejessaláta magot is szabadföldi ágyba s a kikelt palántákat a hideg idő beálltával apró gallyakkal, vagy falombbal, esetleg szalmával vékonyan letakarjuk.

Talajelőkészítés az őszi magvetés és palánták számára. A talaj szerkezete (struktúra) akkor legalkalmasabb vetésre és palántálásra, hogyha a felporhanyított talaj a vetés, vagy palántálás idejére kissé megüllepszik és tömődötté válik. Ez okból a talajt nem közvetlenül a vetés, vagy ültetés előtt kell fölszíni, hanem jóval korábban kell azt elvégezni. Előbb azonban a már fölszedett termény hulladékait takarítsuk össze és használjuk föl komposztrágyának, vagy pedig égessük el. S ha szükséges, az évelő gyomokat is irtsuk ki s csak azután ássuk föl a talajt.

Alakítsunk fogyasztási szövetkezeteket.

Irta: Fekete György a „Szövetkezés” szerkesztője.

Különösen a mai nehéz viszonyok között érezzük, hogy gazdaságilag mennyire szervezetlenül állunk. Hiányzik egy hatalmas átfogó tőkeerős, szövetkezeti szervezet, amellyel utját lehetne állani a különféle kartellek árdragító-spekulációinak.

Lássuk, hogy a fogyasztási szövetkezetekre milyen szerep vár a kisgazda-társadalom megszervezésével kapcsolatban és miért kell a gazdaközönségnek fogyasztási szövetkezetben tömörülnie. Ennek megvilágítására idézek Harmath János dr.-nak, a Hangya Központ vezérigazgatójának a bodói gazdakör 25 éves jubileumán: „Szövetkezeti mozgalmunk és a mezőgazda-érdekek védelme” címen elhangzott előadásából:

„A kisgazdáknak tisztában kell lennie azal, hogy neki gazdatársaival szövetkeznie kell és érdekei védelmére szövetkezetekbe kell tömörülnie, ellenkező esetben a mai, mint küzdelmesebb világban a harcot sikerrel nem folytathatja és előbb-utóbb elbukik, akár vagyonos, akár szegény.

A gazdáknak tömörülniök kell a fogyasztási szövetkezetekben, jó és olcsó háztartási cikkek, valamint mezőgazdasági szerszámok, kellékek beszerzésére, hogy a keservesen megszerzett krajcárjaikat helyesen és okosan költsek el, legfontosabb dolog lévén a gazdasági megerősödés útján egy családra nézve az, hogy keserves szerzeményével mit csinál —, hogyan költi el azt —, hogyan vásárol azzal, milyen áron —, és milyen jó áruval fedezi a megélhetéséhez és a munkálkodásához, életfenntartásához szükséges anyagi szükségleteit.

E tekintetben minden falnak meg kell alkotnia a fogyasztási szövetkezetét, amiben a gazdák tömörülve, a maguk közül választott vezetőség segítségével önmaguk szerezzék be előnyösebben és megbízható módon, összes szükségleteiket. — Keresményeiket, pénzüket a saját szövetkezeti boltjukban költsek el, hogy a gazdák érdekeivel egyébként vajmi keveset törődő, haszon-hajtó idegenkereskedelem, vagy közvetítő-saszna megszűnjön és a gazda vásárlásain elérhető haszon, a gazdák szövetkezetében maradjon vissza, a faluban és ott tőkévén növekedve és állandóan gyarapodva, a falu gazdáinak az érdekeit szolgálja.

A szövetkezet egy nagy gyűjtőpersely ez

esetben, amelyből a gazdák szükségesetén elvehetik a megtakarított tőkét, fájállatok vásárlására, mezőgazdasági közös-gépek beszerzésére, gazdaköreik támogatására és bármilyen más, közérdekű mezőgazdasági cél előmozdítására, vagy megvalósítására.”

A fogyasztási szövetkezeteknek a tagok, a fogyasztók naóponkénti vásárlásai révén eléggé fel nem becsülhető, közös tőkegyűjtő szerepük van. — A fogyasztást sem a gazdasági válság, sem a konverzió nem tudta megbénítani. — Ippen ezért fogyasztási szövetkezetek a legnehezebb gazdasági körülmények között mutatták meg életképességüket, élnitudásukat.

Utóbbi évek folyamán is több „Hangya” fogyasztási szövetkezet vásárolt ingatlant, vagy épít kulturházat, szerez be gazdasági gépeket, létesít könyvtárat a tagok közös használatára. Eddig a „Hangya” hálózatában 7 szövetkezetnek 9 cséplőgépe van, amit nem a tagok külön hozzájárulásából vásároltak a szövetkezetek, hanem azokból a jelentéktelennek látszó összegekből, amelyeket évek folyamán a tagok napi vásárlásán gyűjtöttek össze a közös szövetkezeti perselyben.

A további cél a szövetkezeti értékesítés megszervezése, amiről éppen a „Gazda” előző számában volt szó. Itt nagy szerep vár a „Hangya” fogyasztási szövetkezetekre, melyek egyúttal értékesítő-szövetkezetek is. Hivatásuk tehát a gazdák terményeinek a lehető legjobb áron való értékesítése. A keret megvan, csak tartalommal kell megtölteni! A fogyasztási szövetkezetek állandó helyiséggel, megfelelő szakemberrel rendelkeznek a boltkezelő személyében, aki különben is áruval foglalkozik, tehát a gyakorlati készsége megvan. Ugyyszólván készen áll az egész Hangya-hálózat az értékesítés keresztülvételére a maga 320 szövetkezetével, csak az indítást várja.

Hiányzik azonban a meginduláshoz a megfelelő tőke, ami nélkül nem lehet a szövetkezeti értékesítést megkezdeni. A bánsági németek bizalma, öntudatos magatartása, az alig pár éves értékesítő szövetkezetekkel szemben, mutatja azt az utat, hogy milyen irányban kell haladnunk. — A fogyasztási szövetkezetek iránti bizalommal és öntudatos magatartással gyűjthetünk mi is újabb közös szövetkezeti tőkét, az értékesítési-ág megszervezésére.

A Gazdasági Egyesület rendkívüli közgyűlése.

Szeptember hó 2-án a Gazdasági Egyesület rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek összehívását egyrészt a Str. Iuliu Maniu-i ingatlan értékesítése ügyében való határozat hozatal, másrészt az időközben megüresedett egyik alelnöki tisztség betöltése tette szükségessé. A közgyűlésen dr. Szász Pál elnököt. Jelen voltak: gr. Teleki Béla alelnök, gr. Teleki Adám, Anghi Balázs, gr. Bethlen Béla, Bodor Kálmán, Brutsy László, dr. Asztalos Sándor, dr. Darkó Ákos, dr. Drexler Béla, dr. Bibó Béla, Kós Károly, Mikó László, Oberding József dr., dr. Péter Béla, dr. Szász Ferenc, Szász Ferenc, Szeghő Dénes, Seyfried Ferenc, Sigmond Ákos, gr. Toldalaghy Mihály, gr. Teleki Arctur, Türkössy Sámuel, dr. Schilling Dezső, Telegdy László, Valkai György, Vita Sándor.

Dr. Szász Pál a közgyűlést megnyitva, megállapította, hogy rendkívüli közgyűlés szabályszerű időben és módon közhírré tétetett és hogy a közgyűlés az alapszabályok értelmében határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésre felkérte dr. Péter Béla és dr. Darkó Ákos tagokat. Ezután Török Bálint, egyleti igazgató ismertette

az igazgató-választmánynak az egyesület Str. Iuliu Maniu-i telkének eladására vonatkozó javaslatát (Lásd az igazgató-választmány üléséről szóló beszámolót a Gazda jelen számában.), amelynek alapján a közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy meghatalmazást ad az Elnökségnek és dr. Gabányi Imre, Gyalui Sándor, Kós Károly és Sigmond Ákos tagokból álló bizottságnak a Str. Iuliu Maniu-i ingatlan napi forgalmi áron való eladására és a belvárosban forgalmas helyen új, az egyesület céljainak megfelelő ingatlan vásárlására.

Török Bálint egyleti igazgató bejelentette ezután, hogy Szász Ferenc egyleti alelnök a Gazdasági Egyesület kebelében más közérdekű munkakör vállalása következtében az alelnöki tisztségről lemondott. A közgyűlés az igazgató-választmány előterjesztése alapján egyhangulag Máriaffi Lajos, muresmegyei földbirtokost választotta meg az üresedésben lévő alelnöki tisztségre a választási ciklus tartalmára. A közgyűlésen ezután — több tárgy nem lévén, lelkes hangulatban véget ért.

Az igazgató-választmány ülése.

Szeptember hó 2-án az egyesület igazgató-választmánya dr. Szász Pál elnöklete alatt ülés tartott. Az ülésen jelen voltak: gróf Teleki Béla egyleti alelnök, gróf Bethlen Bálint, dr. Bibó Béla, Anghi Balázs, dr. Darkó Ákos, dr. Drexler Béla, Mikó László, dr. Péter Béla, dr. Schilling Dezső, Szász Ferenc, Szeghő Dénes, dr. Szász Ferenc, gróf Teleki Adám, Telegdy László, Sigmond Ákos.

Dr. Szász Pál bejelentette, hogy az igazgatóválasztmány összehívását az egyesület Szentegyház uccai ingatlanának értékesíteni ügye tette szükségessé. A székház körüli kert parcellázásából befolyt összeg reális befekteténe céljából vásárolta meg az egyesület a tavaly a fenti ingatlant. A vásár feltétlenül jó volt, mert bár az épület átalakítás nélkül nem használható, de a telket előreláthatólag veszteség nélkül lehet eladni. Átalakítani, vagy átépíteni azonban nem érdemes és nem is lehet egyrészt, mert az ehhez szükséges tőke felett az egyesület nem rendelkezik, másrészt a telek jövedelmezősége a szükséges beruházásokkal aránylagosan nem fokozható. Az elnökség több építészttől kért a telek átépítésére, illetve

nélkülözhetetlen átalakítások eszközzésére ajánlatot és miután a legegyszerűbb átalakítások költsége is meghaladja az 1,000.000 lejt, az Elnökség a telek értékesítés ügyében már az 1955. évi közgyűlésen kiküldött bizottsággal egyetértőleg ezért az ingatlan eladását határozta javaslatba hozni a közgyűlés számára. Az egyhangulag hozott határozat után dr. Szász Pál elnök bejelentette, hogy a rendelkezésére álló szerény eszközök keretein belül megkezdte az egyesület újjászervezését a gazdakörök kisgazda tagjai részére őszi buzavetőmag csere-akciót indított be, nagy tételben közösen, kedvezőbb árak és feltételek mellett nagyobb mennyiségű gazdasági gépet szerez be a gazdakörök között kedvezményes árak mellett való kiosztás céljából, a kisgazdák részére a tél folyamán husz gazdasági tanfolyam rendezését vette tervbe egyenként kéthetes időtartalommal, tenyészállatokat szerzett be és oszt ki az egyesület kedvezményes árak és feltételek mellett. Egyszóval minden lehető megteszt az egyesület a kisgazdák érdekeinek megfelelő képvisellete és szolgálata érdekében. Kéri az igazgató-választmányt, hogy amennyiben adu

esetekben halasztást nem tűrő kérdésekben az Elnökségnek intézkednie, ne vegye mellőzésnek, ha a parancsoló szükségnek engedve utólagos jóváhagyás reményében és fenntartásával fog intézkedni. Az igazgató-választmány az elnöki bejelentéseket helyesléssel vette tudomásul.

Török Bálint egyleti igazgató jelentette ezután, hogy Szász Ferenc egyleti alelnök tisztségéről lemondott, miután másirányban alkalmazást vállalt az egyesületnél, de szolgálatait éppen oly ölnzetlen készséggel ajánlja fel továbbra is, mint eddig a köz érdekében. Az igazgató-választmány a lemondást a felho-

zott indokok alapján elfogadva, Mikó László javaslatára egyhangulag Máriaffy Lajos muresmegyei földbirtokost határozta megválasztás céljából javaslatba hozni a közgyűlésnek.

A tagmozgalomról szóló jelentés rendén az igazgató választmány 194 új tagot vett fel, azonkívül 34 gazdaköri fiók megalakulását vette tudomásul. Elhunyt 3 tag és a tagok sorából kilépett, illetve töröltetett 22 tag. Végül az igazgató választmány meghatalmazást adott az elnökségnek, hogy utólagos bejelentési kötelezettség mellett alakíthasson és vehesse fel a tagok sorába a gazdaköri fiókokat.

Dr. Szász Pál nagy beszéde a Tárna-Mică-i Gazdasági Egylet közgyűlésén.

A megyei Gazdasági Egylet szeptember 19-én tartotta Diciosanmartin-ban évi rendes közgyűlését, melyen a vármegye magyarlakta községeinek gazdaközönsége hatalmas tömegekben vonult fel.

Gyárfás Elemér elnöki megnyitója után Pekri Géza alelnök meleg szavakban üdvözölte a gazdasági Egylet teljes számban megjelent elnökségét, dr. Szász Pál elnököt, Máriaffy Lajos és gróf Teleki Béla alelnököket, kiemelve, hogy a megyei Gazdasági Egylet 70 éves fennállása alatt ezuttal első ízben látja vendégül közgyűlésén a Gazdasági Egylet elnökségét, melytől bizalommal várja gazdátársadalmi tevékenységi irányítását. Az évi jelentés, zárszámadások és költségvetés egyhangú letárgyalása után Felszeghy Ferenc korelnök megejtette a tisztújítást, melynek során egyhangulag megválasztattak elnökké ismét Gyárfás Elemér, ki e tisztelet már 1917 óta tölti be, alelnökké pedig Pekri Géza, Dániel Elemér és László Jánost. Az újjászervezett igazgatóválasztmányba a közgyűlés a vidék gazdaközönségének minden réteg-ből megválasztotta a leghivatottabb képviselőket.

A tisztújítás megejtése után dr. Szász Pál, a Gazdasági Egylet elnöke emelkedett szólasra s rendkívül értékes, tartalmas, a figyelmet mindvégig lekötő és élénk tetszésnyilvánításokkal megszakított, beszédében vázolta azt a munkaprogramot, melyet az Ardeal-i gazdátársadalom élén életrehívni szándékozik. Előre boesátotta, hogy a Gazdasági Egyletet a nagybirtokos osztály teremtette meg és irányította évtizedeken keresztül, minthogy azonban az az osztály az agrárreform következtében eltűnt, a középbirtokosok s főként a kisgazdák feladata és kötelessége, hogy az így elárvult munkakört átvegyék, annál inkább, mert a Gazdasági Egylet jövő működésében elsősorban a kisgazdák érdekeit fogja szem előtt tartani. Első feladatként jelölte meg gazdaközönségünk helyes nevelését, mire elsősorban már meglévő s minden eszközzel megerősítendő

négy gazdasági iskolánk hivatott. Ezeknek munkáját kiegészítendő, gazdasági tanfolyamokat fog a Gazdasági Egylet szervezni a szélesebb rétegek számára s reméli, hogy már a tél folyamán husz ilyen tanfolyam lesz tartható. Magának a gazdálkodásnak elősegítése érdekében egyelőre nemesített buzavetőmagot oszt ki cserében a Gazdasági Egylet s az állattenyésztés érdekében nemes fajú tenyészállatokat fog egyes vidékeken meghonosítani. Kiemelte azonban, hogy mindezek az akciók csak az önellátás elve alapján valósíthatók meg úgy, ha a gazdaközönség maga is belátja, hogy mindezek az akciók az ő nyilvánvaló érdekeit szolgálják s következésképpen saját magán segít akkor, ha ezekbe belekapcsolódik s ezeket teljes odaadással felkarolja.

A beszéd elhangzása után a közgyűlés hosszan ünnepelte dr. Szász Pált és alelnöktársait, kik szerény közömb után a Küküllői Gazdasági Egylet ujonnan választott elnökségével együtt megttekintették a jerneuti gazdasági iskolát.

A stanei gazdanap.

Ülő sor jobbról balra: Kós Károly, Alhrecht Dezső, Teleki Ádám, Demeter Béla.
Álló sor; Balázs István, Tőkés Tibor, Dr. Baczó Gábor, Báró Atzél Ede.

Két gazdakör példaadó munkája.

Két gazdakörre óhajtom, néhány sorban, összes gazdaköreink és még inkább, szervezetlen gazdáink figyelmét felhívni; két gazdakörre, amelyek mindegyike gyönyörű példáját szolgáltatva annak az örök igazságnak, hogy az egyesülésben van az erő és ha ez erővel okosan élünk, akkor, nagy, mélyreható eredményeket tudunk elérni.

E két gazdakörből az egyik a salontai, bihormegyei gazdakör, amely gyors, erővelteljes fellépésével, városának egész polgárságát; gazdát, iparost, kereskedőt, szellemi munkást egyaránt; nagy anyagi károsodástól mentette meg.

Az ujságokból bizonyára mindannyiunk előtt ismeretes, az egész országban nagy port felverő, salontai árverés, amit e gazdag, újszólván földművelő polgárok lakta, határmenti városka ingatlanai ellen tartott meg, egészen váratlanul a postatakarékpénztár.

Az árverés megtartása Salonta polgárságát váratlanul érte, t. i. senki sem hitte komolyan, hogy a kítüzött árverés tényleg meg lesz tartva és így arra a polgárság fel sem készülhetett. Elég az hozzá, az árverés megtörtént és a város értékes műmalma és 1050 k. holdas szép földbirtoka, potom áron, eluszott. Bizony el is uszott volna végleg, ha a salontai gazdakör vezetősége nem teljesítette volna kötelességét, gazdatestvérei és ezáltal a város egész polgársága érdekében.

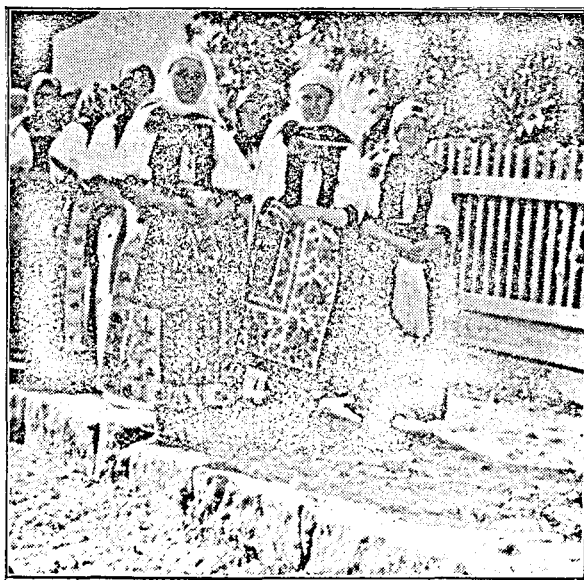
Az árverés szomorú eredményének közhírré tétele után azonnal, mint a jó mentőkülönítmény, működésbe lépett a gazdakör elnöksége és nehezen bár, de mégis sikerült összehoznia egy, nagyobb részt gazdákból, de lelkes iparosok és kereskedők részvételével álló társaságot, amely letette a tekintélyes összegből, 450.000 lejből álló bánatpénzt és ezáltal lehetővé tette utóajánlatával az utóárverést. Az utóárverés célja az, hogy az ingatlanok vételára, legalább olyan összegre emelkedjék, mint, amennyit a postatakarékpénztár követelése kitesz, tekintve, hogy az első árverés eredménye csak a felét tette ki az adósságnak és még megmaradt körülbelül 3 millió kifizetetlen követelés, ami természetesen újabb ingatlanok elkótyavetyélését jelentette volna. Most már minden remény megvan arra, hogy a társaság, Isten segítségével, célját el is fogja érni. Szóval, a kis gazdakör, városának milliókat mentett meg, határozott fellépésével és kötelességtudásával.

A másik gazdakör, amelyet példának kell vennünk, a szintén bihormegyei, Diosig in Bihar-i gazdakör, amely, ha nem is milliókat mentett-éért mozdult meg, de összetartásával, nekünk, gazdáknak, talán még általánosabb fontosságú kezdeményezéssel szolgált.

A buzatermés piacra kerülésekor, az idén, a Diosigi terménykereskedők elinte csak 310–320 lejt voltak hajlandók az új, kiváló minőségű buzáért fizetni. Majd a minimális ár megszabásakor 350 lejes árat kínáltak csak, tekintet nélkül a búzák fajsúlyára és tisztaságára. Nem számoltak azonban a gazdakörrel, amelynek vezetősége azonnal felhívta az összes gazdákat, még a gazdakörön kívül állókat is, hogy ne adják el külön-külön buzáikat, hanem álljanak össze, gyűjtsék vagonételbe buzáikat. E vagonételeket a gazdakör elnöksége, mint alapján, eladta Oradean, nem 320, nem 350, hanem 392 lejes átlagáron, helyt Diosig állomás. Sok-sok vagon buza lett így eladva, most már talán még magasabb áron és mi lett a következménye? A diosigi terménykereskedők akarva, nem akarva, kénytelenek voltak megadni a lényegesen magasabb árakat, különben nem kaptak volna búzát. Szóval a gazdakör okos fellépése az árak kialakulására döntő befolyást gyakorolt, aminek nemcsak a diosigi gazdakör tagjai, hanem az összes kisgazdák, sőt még a környékiek is nagy hasznát látták. Ugyanigy szándékozik a gazdakör eljárni a borértékesítésnél is. Adja Isten, hogy úgy sikerüljön, mint a buzaeladás!

Ime gazdaköreink! okuljatok e két, szép példán és Ti, szervezetlen gazdatestvéreim, támogassátok, saját érdeketekben, minden erőtökkel gazdaköreinket, ahol nincs gazdakör, szervezzétek meg azt. Ne vonogassátok vállaitokat, amikor gazdaköri szervezkedésről hallotok, gúnyos mosollyal ajkaitokon, hanem emeljetez kalapot, amikor a salontai, vagy a diosigi gazdakörrel szó kerül.

Telegdy László

A stanei gazdanapon fiatal asszonyok a festői kalotaszegi népviseletben jönnek ki a templomból.

Beszámoló az E. G. E. gazdanapjairól.

A giläi gazdanap. Örömmel állapítjuk meg, hogy az EGE munkája iránt olyan széleskörű érdeklődés nyilvánul meg, hogy pl. a giläi összejövetelen ott láthattuk Oşorheiu, Capusul Mic és Capusul Mare magyar kisgazda társadalmának színe-javát. A sikerült rendezésért Ady Elemér ref. lelkészt illeti dícséret, ki népe érdekében nem riad vissza az áldozattól sem. Reggel 9 órakor istentisztelet volt, amelyen Nemes András lelkész kitünő szónoki képességekre valló prédikációjában mutatott rá arra, hogy a gazda munkája Isten áldása nélkül nem eredményes. Az istentisztelet befejezése után gróf Teleki Ádám hívta fel a figyelmet az EGE tevékenységére. Az EGE

A giläi gazdanapon a szántásversenyen Török Buzdug István az I-ső díjat kapta.

ügyvezetősége — mondotta teljes tudatában van annak, hogy népünk alapját a falu, a gazdatársadalm képezi. Eppen ezért legfontosabb kötelességünk, hogy a falu gazdasági helyzetét előmozdítsuk. Jövönk csak akkor lesz biztosítva, ha leomlanak a társadalmi válaszfalak, az osztálykülönbségek megszűnnek és összefognak mindazok, akik a barázdából, a földből élnek. A magyar kisgazda pedig csak úgy tudja biztosítani gyermekeinek jövőjét, ha megteremt a gazdasági alapot. Ezt viszont csak úgy lehet elérni, ha tanulunk, a földet célszerűen műveljük és állattenyésztésünket teljesen átalakítjuk. A gazdának kétszerannyi jövedelme lesz ezáltal, népünk fennmaradása pedig biztosítva van. Álljunk valamennyien sorompóba — fejezte be beszédét, amellyel a gazdanapot a templomba megnyitotta. A templomi ünnepély után a gyönyörű állatkiallítást tekintették meg.

Gallus Viktor tehenészetéből gyönyörű borzderes teheneket állított ki. Különös figyelmet érdemel a 4 hónapos „Vezér“ bikaborjú, melynek képét a lapban közöljük. Ugyancsak versenyen kívül vett részt siementhali tehenészetével Baresay Tamás, valamint Ady Elemér református lelkész. Egyébként akiállítás osz-

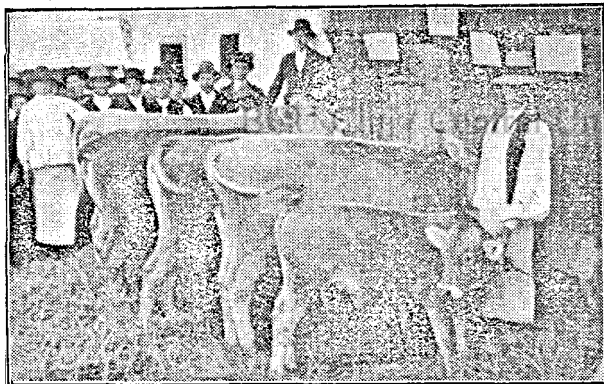
tályozása a következő: 1. Kádár András magyar teheneivel aranyérem. 2. Balogh Árpád „Dáma“ nonius 8 éves kancája és 4 éves csikója, diszoklevél. 3. Balogh Gyula 6 éves siementhali tehene, diszoklevél. Diszoklevelet kaptak még Varga György, Pop Miklós, Juliska Márton és Szallós István Biri. **Terménykiállítás:** 1. Varga György négyzetes kukoricájával, amit négyszer kapált meg rapid-kapával, aranyérem. 2. Harasztosi György, régi 200 év előtti szőlő és gyümölcseseiért, ezüstérem. 3. Szász János gondnok terményeiért, bronzérem. Diszoklevelet kaptak: Kapusán György kertitermények, Lajos István káposzta, a és gazdakörök, Török Buzdug István kerti termékei, Kalló Bandi Ferenc és Kalló Huszár Ferenc Vincze Peti István, Ambrus Gornyk István, Bárdos János, Vincze Peti Ferenc, Ambrus Bornyk János.

Szántásverseny: 1. Török Buzdug István, aranyérem, saját szerkesztésű vaskével. (Kép a lapban.) 2. Nagy Sándor, ezüstérem. 3. Balogh Gyula és Kádár András, diszoklevél. **Sportverseny:** I-ső díj Gyalu, II-ik díj Kiskapus. A kiállítás után Szász Ferenc, gazdasági felügyelő a buzafajtákról tartott előadást, míg Seyfried Ferenc a konyhakertészetről beszélt. Délben közebed volt a Baresay-kertben, mely alkalommal Binder János kisgazda üdvözölte a megjelenteket és jelentette ki, hogy a magyar kisgazda mindig követni fogja az önzetlen becsületes vezetőit.

Gazdakör alakult Ujturdán. Dr. Dávid György református lelkész lelkes munkájának redményeképpen megalakult a gazdakör. A központot Szász Ferenc, egyleti felügyelő képviselte. Elnök: Finta Andor, v. főszolgabíró. Alelnökök: Érsek Lajos és Zalányi János. Titkár: László Akos. Jegyző: Balogh Sándor. Pénztárnok: Miskolczi Dénes. Számvizsgáló bizottság tagjai: Sükösd Gábor és Donáth Béla. Választmányi tagok: Miklós Sámuel, Szabó Ferenc, Ábrahám Géza és Csekme József. Alig alakult meg a gazdakör, máris akcióba kezdett a vetőmagcserevel és a Gazdsági Egylet részéről adandó tenyészkoza elhelyezésével.

Gazdanap Mureseristuron. Kitünően sikerült gazdanap zajlott le Mureseristuron, amelyen részt vettek a környékbéli falvak kisgazdái is. Anghi Balázs, a Földműves Szövetség titkára a gyümölcskertészet őszi teendőiről beszélt. Illyés Ferenc pedig a szövetkezetek jelentőségével foglalkozott. Panit és Cuvesd gazdaifjusága sportmutatványokkal szerepelt, Nagy Jenő gyógyszerész rendezésében. A kézimunkakiállítás Mátyás Annuska tanítónő munkájának eredménye volt. A gazdanapon jelen volt *Máriaffi* Lajos, az EGE alelnöke is.

Kitünően sikerült gazdanap Sanbenedicon. Bitay Endre földbirtokos megnyitó beszédével kezdetét vette a gazdanap, amelyen Hiria, Medves, Silea és Herepea kisgazdái szép számban vonultak fel. Szász Ferenc, EGE felügyelő az időszerű gazdasági kérdésekről tartott mélyreható beszédet. Kovács István unitárius lelkész beszédében a mai gazdasági romlás okai közül az erkölcsieket emeli ki. A gazdakör megalakulásában határozott erkölcsi javulást lát. Köszöni Szász Ferenc megjelenését. Cämpian Joan, az albamegyei Gazdasági Kamara igazgatóját Szász Ferenc felügyelő üdvözölte, ki válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy tanuja lehetett ennek a szép munkának és biztosítja az EGE-t a kamara támogatásáról. Szász Dezső okl. gazda a talajművelésről tartott előadást. Jelen voltak: Fekete Aladár ref. lelkész, Konez Zsigmond, Konez Pál, Bodola György birtokosok, akik közreműködésükkel emelték a gazdanap nivóját. A sileai és medvéi dalárdák énekszámokkal szerepeltek. Mint vendégek és EGE-tagok megjelentek: lándori Szász Ferenc, Szász József, Szász Iván, Labonez István és Bertha Zoltán.

A giläui állatkiállítás. Gallus Viktor földbirtokos borzderes tehenészetéből.

A Stana-i gazdanap. Szeptember 20-án a stana-i, giläui, capuşul marei, jebuli, izvorul crişului, bicalati, sfarasi, petrindul mic-i községek kisgazdáinak részvételével szépen sikerült gazdanap zajlott le. Ott voltak ezen kívül Kalotaszeg magyar társadalmának vezetői is, Kós Károly, Gallus Viktor, Albrecht Dezső, Albrecht Elek, Dr. Búzás Lajos, Ady Elemér, Ady László, Antal Géza és Tökés Tibor ref. lelkészek, továbbá Debreczeni László, Pócs Ferenc, Horváth Viktor, Balázs István, stb. Reggel 9 órakor istentisztelet volt, amelyen Kozma Ferenc ref. lelkész magas-szárnyalású prédikációt mondott. Majd az iskola udvarán kezdetét vette a gazdanap Kozma Ferenc üdvözlő szavaival. Ezután megalakult a gazdakör. Elnök: Mátyás Ferenc, alelnök: Boldizsár János. Ügyvezető elnök: Bene István földbirtokos. Pénztárnok és jegyző: Bálint János, ellenőr: ifj. Agoston Palkó. Teleki Adám gróf az E. G. E. célkitűzéseit ismertette. Aezél Ede báró a trágyáról tartott szakelőadást. Seyfried Ferenc a konyhakertészetről beszélt az asszonyoknak. Az előadások elhangzása után mezőgazdasági gépbemutató volt. Délben népes közebédben vettek részt. Délután megtekintették

az állat-, termény- és népművészeti kiállítást, melynek eredményei a következők:

Allatok: Boldizsár János, Fehér Magyar 3 drb. Arany. Bálint János, „Fecske“, Gazda tud. Buzsor Ioan Farnos: Bivaly, Diszoklevél. Ruzsa János Zsobok: 2 drb. Ruca, Gazda tud. Török István Stana, Galamb után, Gazdasági könyvek. Ifj. Daru István, Nyulak után, Gazdasági könyvek. Varga Pál Váralmás: Ló, Dicsérő oklevél.

Termény: Ambrus János Zsobok: alma, szőlő, búza után, Bronz érem. Agoston János Stana, kukorica, Dicsérő oklevél. Agoston (Nányi) Pethő István Stana, Dicsérő oklevél. Léthy János Bikali, szőlő, körte után, Dicsérő oklevél. Tasnádi István Kis-Petri, szőlő, Gazda tud. Agoston Palkó István Szánel, szőlő, gazdasági könyvek. Agoston Jancsi János, szőlő, Gazda tud. Mátyás Ferenc Daru Stana, szőlő, Gazda tud. Mátyás Márton tök, Gazda tud. Agoston Palkó János Stana, tengeri, Könyvek. Varga János, tengeri, könyvek. Bartha István: Körte, dió.

Kézimunkák, Bálint Jánosné Stana, Vetett ágy, Dicsérő oklevél. Mátyás Ferencné Stana Vetett ágy, Dicsérő oklevél. Agoston Palkó Jánosné (Peciri) Stana, Terítők, Dicsérő oklevél. Agoston Palkó Jánosné (csongrádi), Pántlikás kötény, Dicsérő oklevél. Agoston Ferkó Jánosné (Nányi), Vert csipke, Dicsérő oklevél. Bancsi Ferencné Stana, Szédettes ágy, Dicsérő oklevél. Agoston Marci Jánosné, Tulipános láda. Dicsérő oklevél. Stefán Jakabné, Képráma, Magyar könyv.

A késő délutáni órákban határjárás volt. Seyfried Ferenc a szőlőbetegségeket ismertette: A gazdanap sikere Bene István földbirtokos, Koós Károlyné, Koós Dodó, Bene Istvánné, Bazsoni Margit tanítónő felkes fáradozásainak köszönhető.

Gazdanap Chienden. A turdamegyei Chiend községben, az Aranyos-vidék Fejlesztő Szövetkezet igen jól sikerült gazdanapot rendezett szeptember 20-án. A délelőtti unitárius istentisztelet után dr. *Bocsány* András elnök nyitotta meg a gazdanapot, amelyen Podoba N. gazdasági felügyelő, Szeghő Dénes állategészségügyi felügyelő és Török Bálint EGE igazgató tartottak előadásokat. A gazdanapon nagyszabású állatkiállítás volt, amelyen 90 darab állat került bemutatásra. Szép terményeket hoztak össze a terménykiállításra is a kisgazdák. A gazdanapon és kiállításon csaknem az összes aranyosvidéki községek képviselve voltak. Délben 200 terítékes közebéd volt, délután pedig jól sikerült löversenyt rendezett az ifjúság.

Közeledik az új esztendő és ebből az alkalomból több oldalról kapott az egyesület megkeresést a gazdasági munkások közvetítése tárgyában. A Gazdasági Egyesület ezért ezúton felkéri a gazdakörök vezetését, hogy szíveskedjenek összeírni a községből azoknak a kisgazdáknak, vagy gazdajfjaknak a neveit, akik bármilyen gazdasági alkalmazást vállalnak (béres, kocsis, kanász, juhász, béresbíró, stb.). A címeket kérjük az egyesülethez beküldeni.

Hasonlóképpen ezúton kérjük a birtokostestvéreinket, hogy amennyiben gazdasági alkalmazottra van szükségük, szíveskedjenek az bejelenteni az egyesülethez.

Felhívás Olvasóinkhoz!

Az EGE új vezetősége meghozta a nagy áldozatot és a „Gazdát“ új köntösben, lényegesen kibővített terjedelemben, bő és változatos tartalommal hozta ki. Ezt a változást a gazdaretegek igényei tették szükségessé, mert a magyar gazdatársadalom nélkülözötte saját foglalkozási ágának iránytmutató szaklapját.

Az EGE áldozatát minden vonalon elismerték. Bizonyítéka ennek a naponta beérkező lapmegrendelések, az új előfizetők, illetve EGE tagok egyre gyarapodó száma. A szerkesztőség azonban mutatványszámokat is küldött ki s éppen ezért tisztelettel arra kérjük gazdatestvéreinket, hogy a tagsági belépő nyilatkozatot írják alá és azt kivágva küldjék be a szerkesztőségünkbe.

Az évi 60 lej olyan kicsi összeg, hogy igazán nincs arányban azzal, amit a tagság a lappal együtt nyújt. Végeredményben, ha seregszemlét tartunk évi kiadásaink fölött, bizony találunk olyan összegeket, amelyek korántsem közelítik meg a gazdasági szervezkedés fontosságát. Eppen ezért nem fogja vita tárgyát képezni az a körülmény, hogy mire áldozunk.

Azért fordulunk a lap hasábjain olvasóinkhoz, mert a levelezés körülményesebb és nagyobb kiadásokkal jár. Kérjük tehát, hogy mindazok, akik még nem fizettek elő a lapra, illetve még nem léptek be az EGE-be, postafordultával küldjék be a nyilatkozatot. Egyetemes magyar gazdaérdek kívánja meg és közöttünk ne legyen olyan ember, aki szembefordul saját és gyermekeinek érdekeivel.

Az EGE Elnöksége.

Belépési nyilatkozat.

Alólirott, mint az *Erdélyi Gazdasági Egylet* rendes tagja, kötelezem magamat, hogy évenként — hat évi időtartamra terjedőleg — az egyet Cluj-i székelő pénztárába minden év január havában évi tagdíjul 60 lej, azaz hatvan lej befizetek, mit, ha nem tennék, szabadságot engedek az egyletnek aziránt, hogy a be nem fizetett s általam évenként — hat évi időtartamra terjedőleg — befizetni kellett 360 lej, azaz háromszázhatvan lej összeget és annak az első be nem fizetett részlettől folyó 6%-os kamatját egyszerre, együttesen, sommás eljárás útján felvehesse.

Ezen kötelezettség azonban saját személyemre vonatkozik és halálommal aképpen szűnik meg, hogy örökösöm csakis az ugyanazon évi december hó 31-ig netán felmerült díjtartozás befizetésére lesznek kötelezhetőek.

Amennyiben a hat év letelte előtt legalább 3 hónappal a tagok sorából való kilépésemet be nem jelenteném az egyesületnél, jelen tagsági kötelezettségem újabb hat év tartamára meghosszabbíttatik.

Kelt.....

aláírás.

Téli gazdasági és háziipari tanfolyamok.

A Gazdasági Egyesület tervbe vette, hogy az idei tél folyamán több kéthetes gazdasági tanfolyamot rendez, olyan központibb fekvésű községekben, amelyekben megfelelő érdeklődés mutatkozik és a tanfolyam rendezéséhez szükséges kellékek, (mint megfelelő terem), a szomszédos községekből jelentkező ifjak részére megfelelő szállás, az előadók részére is szállás és ellátás biztosítható. A tanfolyamok a mezőgazdasági termelés összes tudnivalóit dióhéjban felkarolnák. Ismertetnék a tanfolyamok az állattenyésztés, növénytermelés, kertészet, szőlészet, borászat, tejgazdaság, stb. terén mindazt, amit egy jó kigazdának tudnia kell. A gazdasági tanfolyamok két hétig reggeltől estig tartanak és az esti órákban, ahol lehetséges és aminek szükséges mutatkozik fafaragó, kosárfonó, kender, gyékény, szalma, stb. feldolgozó háziipari tanfolyamok is tartatnának. Az előkészítő munkálatok már folyamatban vannak. Eddig több mint 20 község kérte az egyesülettől tanfolyamok rendezését.

Mintaszürettel egybekötött szőlészeti és borászati vándorgyűlés. Az *Gazdasági Egylet* folyó évi október hó 18-án Ciunbrudon a Bethlen-kollégium gazdasági iskolájában, mintaszürettel egybekötött szőlészeti és borászati vándorgyűlést rendez, amelyre országreszünk érdekelt szőlősgazda közönségét és a környék kigazdáit gazdaköreik vezetése alatt ez uton is meghívja. A vándorgyűlés előadásainak sorrendje a következő: 1. Délelőtt 10 órakor a Bethlen-kollégium gazdasági iskolájának szőlőjében bemutatóval egybekötött előadás a helyes szüretelésről. 2. Délelőtt 1/212 órakor a gazdasági iskola nagytermében a borértékesítés időszerű kérdéseiről. 3. Ugyanott a borbírálatról kóstolóval egybekötött előadás. Előadás után közebéd.

Ha eladó terménye, állata, használt gépe stb. van, hirdesse a Gazda „apróhirdetés” rovatában.

Körlevél

a gazdasági gépek közösen való beszerzése tárgyában.

Tisztelettel van szerencsénk értesíteni, hogy az Gazdasági Egylet az egyleti és gazdaköri tagok részére megkönnyíteni óhajtván a mezőgazdasági gépek beszerzését, azokat nagyban szándékozik megvásárolni és kedvezményes árak és feltételek mellett az érdekeltek rendelkezésére bocsátani.

Ez alkalommal nagyobb mennyiségű, elsőrendű gyártmányú meritókanalas rendszerű vetőgépet kötött le az egyesület, amelyeket soronként hozzávetőlegesen kb. 1000 lejes áron bocsátja az érdekeltek rendelkezésére. Vagyis pld. egy 22 soros vetőgépet 12.000 lejért.

A fenti hozzávetőleges ár Cluj vasutállomás értendő. Ebből az árból a rendeléskor befizetendő 50 százalék. Az EGE segélye a gazdakör támogatása címen 20 százalék. Átvételkor, vagy 5 százalékos kamattal 6 hónapos hitel mellett fizetendő 30 százalék. Összesen 100 százalék.

Ha a gazdakör a gép vételárának 30 százaléka hitelt óhajtana igénybe venni, az esetben a megrendeléssel egyidejűleg a gazdaköri tagok aláírásával egy az összegnek és 5 százalékos kamatainak megfelelő értékű váltó küldendő be az EGE címére.

Reméljük, hogy ezt a ritka kedvező beszerzési alkalmat kigazdatársaink örömmel fogják megragadni az idej jó gabonatermesre való tekintettel is.

A vetőgépek közösen való beszerzésének lebonyolítása után előkészíti az egyesület egyéb közösen beszerzendő gazdasági gépek kedvezményes árak mellett való kiosztását is.

Már eddig is több triör, rosta, kukorica morzsoló, eke, gruber, szecskevágó, permetező, stb., szőlő, bor, tejgazdasági gép közösen kedvezményes árak és feltételek mellett való beszerzésére kérték fel a gazdakörök az egyesületet. Kérjük ezért az egyesület kötelekébe tartozó összes gazdakörök tisztelt vezetőit, hogy a gazdakörök közös használatra szánt mindenféle gazdasági gép szükségletét szíveskedjék bejelenteni — kötelezettség nélkül, hogy az egyesület egyelőre szükséglet felől tájékoztatva legyen.

Kérjük egyben a Gazdasági Egyesület tisztelt tagjait is hogy az egyesület útján beszerezni óhajtott gépszámszámukat szintén szíveskedjenek bejelenteni.

A bejelentések beérkezése után az egyesület részletes ajánlatot küld az érdekelteknek.

Mindenkor a legnagyobb készséggel és díjtalanul állva gazdasági egyesületi és gazdaköri tagok szolgálatára, vagyunk

Cluj, 1936. szeptember hó 19-én

Török Bálint, s. k.,
igazgató.

Készülünk az E. G. E. 1937. február 21—27. napjain rendezendő vetőmagkiállítására.

Az Gazdasági Egylet

által Clujon, 1937. február hó 21—27. napjain rendezendő

vetőmagkiállítás és vásár
tudnivalói:

A vetőmagkiállítás és vásár célja:

A tavaszi gabona-, takarmány-, kapásnövényvetőmagvak és egyéb vetőgumók termelésének és értékesítésének elősegítése. A nemesített vetőmagvak és vetőgumók újabb tenyésztési módok, termelési eszközök, anyagok stb. bemutatása.

A kiállítás csoportjai:

- I. Vetőmagvak és gumók.
- II. Kisebb mezőgazdasági gépek, eszközök, anyagok.
- III. Szakirodalom.
- IV. Műtrágyák, növényvédelmi és egyéb vegyi szerek stb.

A vetőmagkiállítás és vásár helye és ideje:

Cluj, Mureşan-utca 10. szám. az E. G. E. székháza, 1937. február hó 21-n reggel 9 órától február hó 27-én d. u. 6 óráig naponta d. e. 9—1-ig és d. u. 3—6-ig.

A vetőmagkiállítás és vásár tárgyai:

Tavaszi gabona, takarmány, kapásnövény, konyhakerti és virág vetőmagvak és vetőgumók, műtrágyák, növényvédelmi szerek, gazdasági gépek, eszközök, anyagok stb.

A vetőmagkiállítás és vásárra beküldendő vetőmagminta mennyisége legalább 2—5 kg.

A vetőmagkiállítás és vásár helydíja: m²ként 50 L, azaz ötven lei, mely összeg a bejelentéssel egyidejűleg beküldendő. A beküldendő magvak díszes üvegekbe, tálakba stb. való elhelyezéséről és csinos kiállításáról, feliratainak kétnyelvű elkészítéséről a Szakosztály gondoskodik díjtalanul minden kiállító számára. Az E. G. E. tagjai helydíjat nem fizetnek. (A tagdíj egy évre 60 lej.)

Bejelentési határidő: 1937. február hó 10. A bejelentés és a minta az „Erdélyi Gazdasági Egylet Cluj, A. Mureşan-utca 10. szám” címre küldendő be.

Belépődíj a kiállításra személyenként 7 lej.
Eladási jutalék. A vetőmagkiállítás és vásáron eszközölt eladások vagy felvett megrendelések értéke után 2% jutalék az E. G. E. javára az iroda pénztárához befizetendő. Az értékesítést megbízás alapján a Szakosztály elvállalja.

Minden a vetőmagkiállítás és vásárral kapcsolatos kérdésben díjtalanul nyújt felvilágosítást az E. G. E. titkári hivatala Cluj, A. Mureşan-utca 10. szám.

Az E. G. E. Elnöksége.

Kérdés - Felelet

Gróf T. K. Dumbravioara. Kérdés: Lehet-e borsó helyett végig fölözött tejet használni és mennyit kell helyette adni?

Felelet: A fölözött tejnek emészhető fehérje tartalma 3.80—3.96, keményítő érték tartalma 8.8—9.2, zsirtermelő képessége pedig 2.2—2.6, ezzel szemben a borsóé ugyanilyen sorrendben 17.1—17.3, 68.7—71.2, illetve 17.17—17.80. Ezek szerint amíg pl. 0.6 kg borsónak fehérje tartalma 0.104 és keményítő érték tartalma 0.427, zsirtermelő képessége pedig 0.107, megközelítőleg ennyi: azaz 0.100 fehérjét csak 2.5 liter fölözött tejben kapunk, viszont a jelzett mennyiségű borsó keményítő értékének elnyeréséhez 5 liter fölözött tejjel lenne szükségünk, mert ennek a mennyiségnek van 0.44 keményítő érték tartalma és illetőleg 0.11 zsirképző értéke.

Mindezekből kiviláglik, hogy a fölözött tej nem pótolja a borsót. Közelebb áll a borsó fehérje és keményítőfélek tartalmához a kisüzemi hántolatlan napraforgópogácsa, de ez kevésbé jóízű. *A borsót szemesen kell etetni, a napraforgópogácsát pedig a többi eleségbe elkeverve.*

Kérdés: Lehet-e husliszt helyett csontlisztet adni?

Felelet: Nem. Huslisztet legjobban vérliszttel esetleg hulla-takarmányliszttel lehet helyettesíteni; a két elsőnek fehérje és keményítő ér-

ték tartalma eléggé megközelítő, a hullatakar-mányliszt fehérje tartalma azonban körülbelül egyharmada a megelőzőkének, hibája még, hogy amazoknál is kevésbé izes eleség.

Kérdés: Lehet-e iszapolt-kréta helyett FUTOR-t adagolni?

Felelet: Lehet, de valamivel kevesebbet, mint az iszapolt-krétából.

Kérdés: Mi a hus-, vagy csontliszt ára és hol lehet kapni?

Felelet: Az országunkban tudunkkal csak hullatakar-mányliszt kapható. Cím: Serviciul Ecuarisaj al Municipiului Bucuresti; kilogramkénti ára ottani átvételre 5 lej, de úgy tudjuk, hogy 50 kilónál kevesebbet nem adnak. Jelzett címre bélyeges (8 plus 1 lej) kérvényt kell írni, olvasható, pontos címet megadni. A hullatakar-mányliszt száraz, sötét, hűvös helyen hosszabb ideig eltartható.

Kérdés: Mi olcsóbb: a Futor, kénsavas mész, vagy a kréta?

Felelet: A Futor drágább a szénsavas és nem kénsavas mésznel. A kréta tulajdonképpen szénsavas mész, de sok idegen fémsót is tartalmazván, ártalmas lehet, ezért adunk iszapolt, vagy tisztított krétát (poralaku), mit gyógyáru kereskedésben lehet legjutányosabban beszerezni.

Róm. Kath. Egyházmegyei Tanács, Cluj.

2177—1936. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

Jernuti (Radnót) földmives iskolánál egy gazdasági szaktanári állásra pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak oly okleveles gazdászok, kik oklevelüket Romániában szerezték meg, vagy külföldi oklevelüket nosztrifikáltatták.

Pályázati kéréshez melléklendők:

Keresztlevél, oklevél, állampolgársági igazolvány, vagy e kettőnek hiteles másolata, eddigi működési bizonyítvány.

Javadalmazás:

Havi 3000 lej készpénz, napi 1½ liter tej, vagy ennek piaci ára, havi 50 kgr. buza, havi 100 kgr. tengeri. természetbeni lakás világítás-al, 20 méter tüzifa.

Pályázati kérések alulírottához küldendők bejövő év október 5-ig.

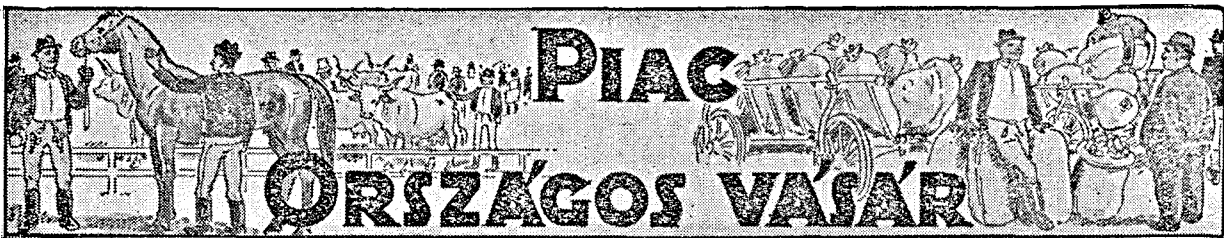
(Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 5.)

Róm. Kath. Egyházmegyei Tanács

KÖNYVISMERTETÉS

Gyakorló méhészek könyve. Irta: Blénessy Károly. Blénessy Károly közel négy évtizedes méhészeti tapasztalatait írta meg könyvében. A csiki havasok alján levő méhészete valóságos kísérleti telep. A külföldi méhészeti szakmunkákból és szaklapokból kipróbálta az újabb eljárásokat. A méhek élettani ismertetése után, könyvében állást foglal a közepméretű kaptárok mellett. Saját szerkesztésű „tulipán” kaptárának méretei, majdnem egyeznek az EME „kis egyleti” kaptár méreteivel. Részletes utmutatást ad a méhészeti könyvvitelre is, ami üzemi-leg rendkívül fontos. Blénessy Károly könyve kezdőméhészeknek vezérfonál, haladóknak kitűnő olvasmány. A könyvet a Márk-nyomda készítette gondos kivitelben. Ára 130 lej. A szerzőtől megrendelve (cím: Ciuesândominie, Jud. Ciuc) 100 lejért bérmentve megküldi, aki lapunkra hivatkozik. (s. f.)

Buza. Amint az előre látható volt, a buza áremelkedést még a spekuláció sem tudta megakadályozni, mert a nagy kivitel következtében az árak az utóbbi napokban lényegesen megszilárdultak. Az utóbbi két hét alatt például — jellemző a nagy buzakivitelre — a vasut vezérigazgatótága leállította a Constantaba küldött vagonokat, mivel a kikötő raktárai megteltek. Tekintet nélkül bármelyik transsylvaniai vagy bánági feladóállomásra a 78 kgr-os buza 41.500 lejért ért el. A cluji árak is hasonló szinten mozognak. Előreláthatólag további áremelkedések várhatók.

Kukorica. A tavalyi termés fogytán lévén, ennek természetes következményeképpen, a remélt árszilárdulás bekövetkezett. Nem kevesebb, mint 2000 lejjel emelkedett a tengeri ára. Bár országgrészünkben — amint az előző számunkban is jeleztük — bő termés várható, mégis a tengeri árat tartosnak tekinthetjük. Oka az, hogy az ókirályságbeli kukoricatermő vidékeken a közepesnél gyengébb a termés. A kukorica ára Clujon 325—330 lej.

Arpa. A gyenge kereslet ellenére, az árpa tartja magát. Természetes folyamat, hiszen a tengeri ára szilárd, hogy magával viszi az árpát is. Ezt a cikket főleg a spekuláció vásárolja és valószínű, hogy ebben a cikkben nagyobb ár eltolódás nem is következik be. Ma Clujon az árpa (takarmány) 64—65 kgr-os 290—300 lej.

Zab. Ez az egyetlen takarmányeikk, mely az utóbbi hetekben áresést mutatott. Annál érthetlenebb jelenség, mivel a spekuláció az előző években a jelenlegiekénél magasabb árakon is vásárolt. A nagy moldvai és besarabiai kínálat eredményeképpen közel 2000 lejért esett az amugyis alacsony nívón mozgó

zab ára. Ma Clujon, 42—43 kgr-os áru 250—260-t jegyez.

Mák. Talán egyetlen cikknél sem teljesebben be olyan pontosan a jóslatunk, mint a máknál. Amint az előző számunkban jeleztük, a mák 17—18 lejjel indult és ma már 24—25 lejt is fizetnek kisebb tételekben, azonban nagyon kevés áru jön a piacra, mivel a termés zöme már kivitelre ment.

Lóhere, lucerna. Mint ismeretes, a lóherében és lucernában átlag gyenge termés van. A helyzetkép elég szomorú. Az idáig befutott jelentések szerint az idej lóhere még a közepesnél is jóval gyengébb. Eltekintve attól, hogy sokan — már korábban látva a veszélyt — takarmánynak kaszálták le a termést, de, aki meghagyta az is nagyon eselődött a hozam tekintetében. Átlaghozam 30—40 kgr. volt, ami a tavalyi 100—120 kgr. szemben katasztrófálisan kevés. Ennek ellenére a lóhere ára bár 25 lejjel indult, ma névlegesen 20 lej, de így sincs semmi kereslet benne. Kérdést intéztünk az exportőrökhöz, akiktől ha nem is éppen biztató, de azt a megnyugtató választ kaptuk, hogy ha a külföldi érdeklődés növekedni fog, úgy valószínűleg áremelkedés következik be.

A lucernában sokkal kedvezőbb a terméskilátás és egyes helyeken még 200 kgr-os hozam is volt. A lucerna ára egy nívón mozog a lóheréjével.

Szarvaskerep. Ebben a cikkben nagyon gyenge kereslet van és ez főleg annak tulajdonítható, hogy a tavalyi körülbelül öt vagon egész transsylvaniai terméssel szemben, az idén 20 vagon áru van. Ennek következtében a kezdetben 30 lejjel induló szarvaskerep ma már csak 20 lejt ér meg, tehát nem kevesebb, mint tíz lejjel esett kgr-ként.

Október havi országos vásárok.

1. Iara, Orăștie, Sovata, Vișeu de Sus, Balc, Aghireșu, Târnova.
2. Avrig, Borșa, Biled, Frâna, Lipova, Pomi, Buziaș, Vășcău.
3. Beziid, Cincul, Sînt-Ana, Șiria.
4. Borșa, Crișeni, Luduș, Rosavlea, Supurul de jos, Turulung, Zalău, Nădlac, Odorheiu, Șilindia, Unirea.
5. Bozovici, Daneș, Toplița-Româra, Vad, Borod.
6. Clopodia, Suplacul de Barcău.
7. Fărcașa, Fibis, Giulvăz, Săliște, Vânători.
8. Alia, Băteni-Mari, Oravița, Poieni sub Munte, Sighet, Săsăuși, Săslimion, Ceica.
9. Căraseu, Crasna, Cenadul-Mare, Lenuheim, Săndonic, Vermeș, Zăbala.
10. Darloș, Ghereniș, Rupea, Sămașu, Sicu, Deta, Roșia-Montană.
11. Arpasul de jos, Jibou, Tânfără Bărzava.
12. Criș, Daia, Forotic, Praid, Unghești, Olpreț.
13. Ciacova, Micăsasa, Sft.-Gheorgheni, Olpreț.
14. Brestovăț, Iclod, Negreni, Pui, Sesac, Săcueni, Aghita, Beliu, Mehadia, Pătrîș, Sarmisegetuza, Valea-Mare.
15. Băsești, Beșnova-Veche, Butilin, Copalnic-Mănăștur, Diciosânărtin, Johanisfeld, Lueta, Petroșeni, Seini, Slimnic, Păncota.
16. Archita, Aiud, Belting, Carta, Dej, Hălmeag, Livada, Illeanda.
17. Surduc.
18. Aradul-Nou, Cehul-Silvaniei, Laslea-Mare, Sic.
19. Tășnad.
20. Dieci, Sălcia de jos, Vința, Almaș, Brașov, Mocui.
21. Câmpia-Turzii, I'va-Măre, Jebel, Cineșor, Lugoj.
22. Făget, Gătaia, Halmei, Bonjida, Ocna Șugatag.
23. Hodod, Mărgindeal, Peciul-Nou, Reghin, Săvădisla, Secisigin, Teregoara.
24. Cenei, Lăpusul, Oclan, Ulmești.
25. Albac, Orașul-Nou, Sânpetru de Câmpie, Sărmășag, Șaroșul, Voila, Ineu, Sănnicolau-Mare.
26. Alciul, Avram-Iancu, Buza, Balse, Ciucea, Ciuchici, Hususău, Șinca-Vechi, Simeria Săg de pădure, Vrani, Doba, Domasnia, Glod, Ighiu.
27. Buia, Berezasca, Ohabaforgaci.
28. Berchez, Sănmihail de Câmpie, Lacobeni.
29. Carei, Jidovin, Recaș, Târgu Secușc.
30. Agarbișu, Beius, Camăr, Corcova, Sănmărtin, Deva, Mediașul-Aurit, Prudul-Bărgăului, Variaș, Gherla, Reșița, Târgu-Secușc.
31. Bandul de Câmpie, Caransebeș, Gârbova, Joseni, Lunca de jos, Turda, Hălmeag, Rodna.

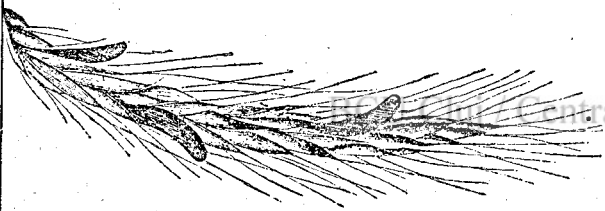
Tőzsdei árak

Szeptember hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Lóhere mag	Lucerna mag	Széna	Lóhere és lucerna széna	Megjegyzések
CLUJ	400	—	285	295	275	1850	—	—	—	—	145	A mák szept. 21-én emelkedett. Lásd „Piac” rovatunkat.
ORADEA	410	270	—	265	295	—	350	—	25'50	—	—	Kukorica: Corabia-Patru-Olt.
TIMIȘOARA	305	260	265	300 310	265	1900	—	—	—	—	—	Rozs: Mehedintji.
ARAD	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Csak liszt-jegyzés volt.

A piac és tőzsdei jelentéseink között fennálló, látszólagos ár-különbségnél a piaci rovat irányadó, mert a lapzártá előtti helyzetet tünteti fel.

Rejtvények

Milyen növény, melyik betegségét mutatja be az itt közölt kép?

A megfejtés 1936 október hó 20-ig beküldendő a „Gazda” szerkesztőség címére.

A szeptember 1-i számunkban közölt kép egy cséplőszekrény keresztmetszetét mutatta be. Felül látható a paternoster felső része, majd a toklászó. Alatta a kisszelelő-rosta és végül a drótosztályozó-henger. Alul a zsákoló rekeszei láthatók.

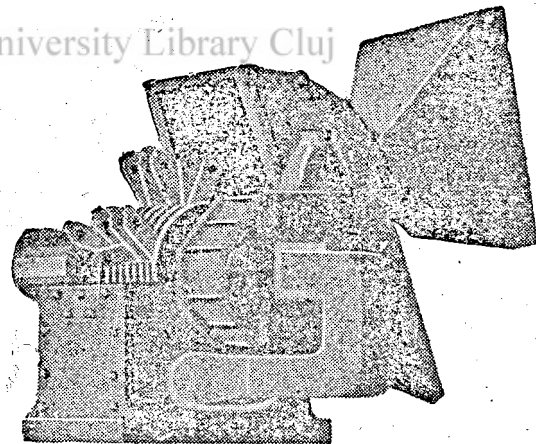
A helyes megfejtők közül sorshuzás utján a következők részesültek értékes könyvajándékban, amit címükre postáztunk is: Szilágyi Jenő Santion-Lunca, Szikszay Dénes Sanislaui, Nagy Miklós Sumlic.

Mai rejtvényünk helyes megfejtői részére három jutalmat tűzünk ki és pedig: 1. három darab gazdasági tárgyú füzet; 2. két darab gazdasági tárgyú füzet; 3. egy darab gazdasági tárgyú füzet.

Eladó I-a minőségű Fleischmann-féle, négy-soros őszi árpa vetőmag. Cim: *Warga Örökösök* Cluj, Regele Ferdinand 29.

MEDICAGO

egyetemes őrlő- és zúzógép
a mezőgazdaság megsegítője

Egy munkafolyamattal tetszés szerinti finomságra őrlő lucernát, lóherét, baltacimet és minden egyéb szálal takarmányt,

morzsolt és csőves tengerit, árpát, rozst és minden egyéb szemes terményt, tengeriszár-tépésre, olajpogácsa őrlésére is kiválóan alkalmas.

Teljesítménye rendkívül nagy, teljesen hidegen őrl. Felülmul minden eddigi őrlőgépet.

Ipari célokra is alkalmas!

Szén, koks, mészkő, papir, parafa, faszén, csont, üveg, fűrészpor, cement, só, cukor, paprika, műtrágya, asbest, gipsz, téglá, égetett cserép, chamotte, andesit, bazalt stb. őrlésére és zúzására.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Vezérképviselői:

Román Gépkereskedelmi és Autóforgalmi Rt.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 63. 5

H I R E K

Gróf Wass Béla. Gróf Wass Béla földbirtokos, az EGE alapító tagja 84 éves korában elhunyt. Kitünő gazda, messze földön híres állattenyésztő volt. A földreform következtében fel kellett oszlatnia *félvér* ménesét és igavonó jellegre kitenyésztett magyarfajta szarvasmarha tenyésztését. Az EGE közérdeku munkájába évtizeden át tevékeny részt vett, különösen régi nagy tenyészállat kiállításainak rendezésében. Elnöke volt évtizedeken át az Muzeum Egyesületnek is. A temetésen Egyletünk képviselőjében gróf Teleki Adám és Seyfried Ferenc vettek részt. Emléke legyen áldott.

A kormány intézkedései a falusi lakosság pamutfonal ellátása ügyében. A napokban ülést tartott a kormány gazdasági bizottsága, mely alkalommal Negura szövetzeti mi-

niszter javaslatára elhatározták, hogy Transsylvania, a Banat és Bucovina lakosságának részére Csehszlovákiából és Ausztriából fogják behozni a szükséges fonalmennyiséget. Egyébként úgy a Csehszlovákiából, mint az Ausztriából és Angliából behozandó pamutfonalat a román szöveti központ fogja eladni. Egy 4 és félkilós csomag eladási ára 620 lej lesz.

Falusi leányok kötelessége — versben. Lapunk egyik programpontját a háziipar felkarolása képezi, hiszen a saját magunk által készített ruhák viselete nemcsak ősi nemzeti jellegünket határozza meg, hanem nagy pénzmegtakarítást jelent és egyik lehetősége a kisgazda tőkeképződésének. Ha elgondoljuk, hogy évente nagy összeget áldozunk városi ruhákra, amikor sokkal olcsóbban elő tudjuk állítani. A különbözet kidobott pénz. Ezt a nemes törekvést és gondolatot énekel meg ifj. Fekete Domokos az

alábbi, Falusi lányok című versében:

*Ne járjatok cifra rongyban,
Szép falusi lányok.
Az ősrégi viseletet
Veszni ne hagyjátok.*

*Piros szoknya, himzett lajbr
Kell a magyar lánynak;
Nem valók már többé közénk,
Akkik másra vágnak.*

*E ruhában szépek vagytok,
Mint a rét virága,
Mit a legény oly szívesen
L'üz a kalapjába...*

A községek nem szedhetnek cséplési illetékeket. A Székelyföld több községében a helyi hatóságok cséplési illetéket szedtek. A vármegyei prefektusok most körrendeletet adtak ki, melyben leszögezik, hogy a cséplési illetékek szedése törvénytelen. Minden kihágást jelenteni kell a megyefőnököknek, akik azonnal eljárnak az alantas közegek ellen.

Gyümölcsstermelők!

Az egyetlen biztos védelem

Neodendrin

az áttelelő hernyó- és tetűtojások, peték ellen.

Pomrin

a sebhelyek gyógyítására.

Sotor

a most rajzó araszolólepkék felkuszása ellen.

Nélkülözhetetlen minden gyümölcsstermelőnek!

Díjtalan szaktanácscsal, felvilágosítással, prospektussal szolgál az Ardeali propaganda iroda:

AGRICULTURA, Cluj, Calea M. Foch 39. szám.

Gyártja a MOSKOVITS IPARTELEPEK Részvénytársaság, ORADEA

Kevés a vasúti kocsik a gabonaszállításához. Az ország minden részéből számos panasz érkezett a vasutigazgatóságokhoz, mert a gabonaszállítás nélkül a szükséges kocsimennyiség. Emiatt a kereskedelem és a termelő is súlyos károkat szenved.

Sertésvész pusztít 25 bánsági községben. A ciacovai, detai, gataiai, jimboliai, periani és a központi járás egyes községeiből sertésvészt jelentettek, melynek következtében 25 községre zárlatot rendeltek el. Intézkedtek még, hogy a fertőzött községekben oltások révén megvédjék a sertésvésztől a disznóállományt.

Befejezték az állatösszeírást. A kormány utasítására a közgazgatási végrehajtó-szervek szeptember hónapban összeírták az ország állatállományát. A hivatalos kimutatás január 1-én kerül nyilvánosságra.

Egy bánsági telep község gazdakörének 25 éves jubileuma. A Bega-völgyi Bodófalva telep község gazdaköre a napokban ünnepelte fennállásának 25 éves évfordulóját. Az ünnepséget templomi istentisztelet vezette be, amelyen a bodói dalegylet és a lugosi dalárda is közreműködött. Bakos János, a gazdakör elnöke üdvözölte a kiküldötteket, majd megtekintették a szépen sikerült termény-, gyümölcs, kertészeti és háziipari kiállításokat.

A világ legszebb lovai a berlini olimpián. Br. Bánffy Dénes, aki megtekintette a berlini olimpiai játékokat, a világversenyen futó lovakról érdekes megfigyeléseit beszélte el. Így lovassportot a svédek vezették be az olimpiáson 1912-ben.

Sokáig ők voltak az olimpiász győztesei. És amire még nem volt példa, a svéd uralkodóház egyik tagja, Adolf Gusztáv, svéd főherceg részt vett az ug-ratásban. Továbbiak során elmondotta, hogy 21 nemzet hozta el a legszebb versenylovait. Összesen 226 ló és 138 póló pony szerepelt. Az állatokért óriási összeget ígértek, így volt olyan ló, amelyért 25—30.000 márkát is ajánlottak, ami több mint egymillió lejt tett ki.

Gazdák, figyelem!

Lóhere-, luc rnamagot, szarvaskerepet, mákot, valamint az összes gabonaműveket minden mennyiségben a legmagasabb napi-áron vesszünk.

Bármilyen természeti felvilágosítással bármikor készséggel állunk a nagyérdemű gazdaközönség rendelkezésére.

„SĂMĂNȚA“

Cluj, Str. Regina Maria 6.

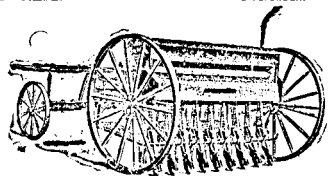
Tel fon: Iroda-lakás 5-28.

Cégtulajdonosok: Hirsch A. Adolf és Ernő.

A gazdák érdekeinek szolgálata. A Hangya Szövetkezeti Központ hivatalos lapjában a „Szövetkezés“-ben cikk jelent meg a gazdák érdekeinek szolgálatáról. Többek között ezeket írja: „Tudomásunk szerint az EGE a „Gazda“ átszervezett számból összes szövetkezeteinknek küldött mutatószámot, hogy minél több szövetkezetünk fizessen elő erre az értékes gazdasági folyóiratra. Nem tudjuk, hogy hány szövetkezetünk fizett elő erre a tartalmas gazdasági lapra, amely feltétlenül megérdemli, hogy ott legyen minden olvasó körben és minden szövetkezeti olvasóasztalon. Az, hogy a kiválóan szerkesztett „Gazda“ valóban eljusson a gazdaközönséghez, feltétlenül érdeke minden szövetkezetnek, hogy ezáltal tagjai sorában az értelmes, tanulmánygyó, haladó gazdák képzését előmozdítsa. A fogyasztási szövetkezet nemesak bolt, ahol só, borsot és paprikát lehet kapni, hanem minden szövetkezetünk valóságban a község kereskedelmi gócpontja kell legyen, ahol minden gazdának alkalma van nemesak tanulni, hanem gazdasági kérdésekben tájékozódni is.“ Majd a továbbiak során ezeket írja. — „Fel kell lendíteni a község gazdasági életét, hogy gazdáink minden barázdán többet termeljenek és a termékeiket, valamint állataikat minél jobb áron tudják ér-

tékesíteni. A tanítás, oktatás új feladatai várnak a szövetkezetekre, amelynek elől kitérni nem lehet és nem szabad. A szövetkezet tehát tagjai érdekében cselekszik, ha belép az EGE tagjai sorába és a falu népének gazdasági érdekeit ezzel is igyekszik előmozdítani.“

Mit kell tudni a villámcsapásról? Az időjárás kutatók azt az érdekes megfigyelést tették, hogy a villám sokkal gyakrabban csap be új házakba, mint a régiekbe. Az új házakon levő friss habares ugylátszik, növeli a villámcsapás veszedelemét. Az egyévesnél fiatalabb házak tehát villámcsapás nézőpontjából sokkal veszedelemesebbek, mint az öreg épületek. Amint az épülethez használt habares tökéletesen kötött, csökken a villámcsapás veszélyessége. Érdekes az a megállapítás is, hogy a villámcsapások legnagyobb része ártalmatlan természetű, sokszor észre sem veszik, hogy villámcsapás történt. A villám csak akkor rombol, ha villámosságot nem vezető, ugynevezett szigetelőanyag akadályozza lefutásában. Például az esőtől megnedvesedett falon, vagy az esővízes csatornán könnyen leszalad a villám. A villám csak a száraz fákon végez rombolást. Ha a fa kérge nedves és nincsenek benne korhadt részek, a villám baj nélkül leszalad a törzsről. Különösen sima kérgű fák, mint a fenyő és bükk, veszély nélkül vezetik le a villámcsapást, ha az esőtől át vannak nedvesedve. A tölgy, cser és durva kérgű fák rosszul vezetik a villámot. Az ilyen fáknál, még ha nedvesek is, könnyen okozhat rombolást a villám. Az olyan épületeket, amelyekbe egyszer villám csapott, feltétlenül el kell látni villámhárítóval. Jó tudni azt is, hogy a biztosító intézetek az olyan villámcsapás által okozott károkat is kötelesek megtéríteni, ha az épület villámcsapás ellen biztosítva volt, amelyek nem gyújtanak.

MELICHAR-rendszerű, párossoru

VE TŐGÉPEK

12, 14, 16, 18, 20, 22 sorosak

Holczmann József

géplakatos, CAREI, jud Sălaj.

GYÜMÖLCSFÁK

őszi ültetése eredményesebb, mert fogamzásuk biztos.

Megrendeléseket méltányos árak ellenében pontosan és lelkiismeretesen szállítok.

VITYÉ KÁROLY

faiskola és szőlőültetvénytelep
CENADUL-VECHIU, jud. Timiș-Torontal.
Arizguzeket kívánatra ingyen küldök.

Állást keresők

Debitzky Béla gazd. akadémiát végzett, hosszas gyakorlattal rendelkező, 27 éves román. kath. nőtlen. Camarasul, posta Sărmăș, jud. Cluj.

Pap Zoltán intéző Brașov, Str. Mihai Weiss 29. „Gazdatiszt” mezőgazdaság, szőlő, pince, gyümölcs, állattenyésztésben hosszú gyakorlattal, gyermektelen, állást keres. Megkeresését a kiadóhivatal továbbítja.

Gyerkő Márton gazdatiszt, okl. gazda, Porcești, Jud. Mureș-Turda.

Pap Ferenc, Gyakorló gazda. Kereskedelmi érettségi.

Bedő Albert gazd. iskolát végzett 22 éves unitárius, nőtlen. Cluj, Str. Bravilor 21. a.

Koszorus Ferenc ispán Simén Béla gazdasága címén: Tuștra, Hațeg, Hunedoara.

Rápolthy Béla, százalékos sertéshizláló, szőlő-, borgazda, 26 éves, ev. ref. Târgu-Mureș, Str. Roșilor II. a.

Biebert Ferenc, okl. kertész. Aiud, Str. Coșbuc II. sz.

Lakner János virág- és vetemény-kertész. Cluj, Str. Memorandului 64 sz.

Borbély Márton, gyakorló kertész. Almașul-Mare.

Ujvárosi Ferenc, gépész kovács. Colonia Someșeni.

„Okleveles gazda 28 éves mező- és kertgazdaságban szakképzett, hosszabb gyakorlattal elhelyezkedne. Leveleket „Szerényigényű” jelígyere a kiadó továbbítja.”

ELADÓ 3 vagon I. o. lencse, 30 vagon krumpli, 20 vagon I. o. réti széna, 2 vagon sör-árpa. Cim: Dávid Károly gkőri elnök Zizin, Treiscaune vármegye.

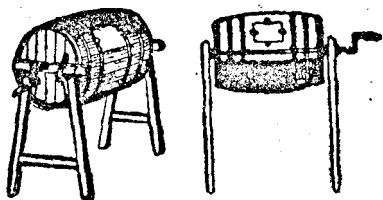
FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Dr. Gróf Beihlen László, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boroczy László, Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Demeter Lajos, Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kamarási Szász Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klózel Oszkár, Dr. Nagy Endre, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Dr. Páter Béla, Pohl Béla, Récsy Lajos, Dr. Schilling Dezső, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempfli János, Urmánczy János, Veress István, Vita Sándor.

Mezőgazdák, figyelem!

Ingyen pácol, aki búzáját

ARZOPOL-lal pácolja!

Mert: 10 kg-mal kevesebb kell holdanként, az ARZOPOL-lal pácolt búza mind kikel, holdanként legalább 1 mázsa többtermés.

ARZOPOL-lal pácolt búza üszögmentes!

Az ARZOPOL száraz pác, nem kell szárítani!

Az ARZOPOL-ból 1 kg-mal 5 mázsa búzát pácol!

Az ARZOPOL ára, dacára az általános drágulásnak, olcsóbb lett!

Díjtalan szaktanács, utmutatás, felvilágosítás az Ardeali propaganda irodánál:

AGRICULTURA Cluj, Calea M. Foch 39. szám.

Gyártja a MOSKOVITS Ipartelepek R.-T. Oradea.